

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 16 - 17 lutego 2019 roku

na kierunku

Logistyka

prowadzonym

na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym
Uniwersytetu Łódzkiego

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	10
Dobre praktyki	11
Zalecenia	11
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	11
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2	11
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	16
Dobre praktyki	17
Zalecenia	17
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	17
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	17
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	25
Dobre praktyki	26
Zalecenia	26
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	26
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4	26
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	29
Dobre praktyki	29
brak	29
Zalecenia	29
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	29
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5	29
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	33
Dobre praktyki	33
Zalecenia	33
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	33
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6	33
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	37

Dobre praktyki	38
Zalecenia	38
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	38
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	38
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	40
Dobre praktyki	40
Zalecenia	40
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	41
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	41
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	42
Dobre praktyki	43
Zalecenia	43
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	43
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Marek Lisiński, członek PKA
członkowie:

1. prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA
2. prof. dr hab. Jarosław Witkowski – ekspert PKA
3. prof. Bogusław Grużewski – ekspert PKA ds. umiędzynarodowienia
4. mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert ds. postępowania oceniającego,
5. Wojciech Fiksa – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studentów RP

1.2. Informacja o procesie oceny

Wizytacja na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznego (WES) Uniwersytetu Łódzkiego (UŁ) na kierunku *logistyka* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2018/2019. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi. Ostatnia ocena programowa na tym kierunku odbyła się w roku 2012 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Prezydium Nr 303/2012 z dnia 6 września 2012 r.).

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z procedurą oceny obowiązującą w Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA). Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego (ZO) z Raportem Samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Zespół Oceniający odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie Raportu Samooceny oraz dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku, Samorządem Studenckim, przedstawicielami Kół Naukowych, Biura Karier oraz Biura Osób Niepełnosprawnych, z osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, a także z interesariuszami zewnętrznymi, tj. przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego (Rada Konsultacyjna Interesariuszy Zewnętrznych).

Przed zakończeniem wizyty dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu poinformował Władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	<i>Logistyka</i>	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I stopnia Studia II stopnia	
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne / Niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dziedzina nauki ekonomiczne Dyscyplina: <i>Ekonomia</i>	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	Studia I stopnia 6 semestrów – 180 ECTS Studia II stopnia 4 semestry – 120 ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Studia I stopnia: - Informatyczne wspomaganie decyzji logistycznych; - Logistka w zarządzaniu przedsiębiorstwem; - Logistyka transgraniczna; Studia II stopnia: - brak	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Studia I stopnia – licencjat Studia II stopnia – magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	412 (I st.) 176 (II st.)	177 (I st.) 50 (II st.)
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	Studia I stopnia 1800 godzin Studia II stopnia 795 godzin	Studia I stopnia 1008 godzin Studia II stopnia 504 godzin

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

- 1.1. Koncepcja kształcenia
- 1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów
- 1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Koncepcja kształcenia na kierunku *logistyka* jest wynikiem wieloletniej tradycji Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego w prowadzeniu badań i dydaktyki w tym zakresie. Wydział jest największym wydziałem na Uniwersytecie Łódzkim. Aktualnie oferuje kształcenie na 18 kierunkach studiów. Jednym z nich jest kierunek *logistyka*, przypisany do dyscypliny ekonomia dziedziny nauk ekonomicznych.

Analizując koncepcję kształcenia na tym kierunku studiów z punktu widzenia subdyscyplin ekonomii, jako nauki oraz realizowanych na nim specjalności, możemy stwierdzić, że koncepcja kształcenia nie opisuje dobrze tożsamości kierunku *logistyka*.

Tożsamość kierunku *logistyka* powinna się wpisywać w koncepcję kształcenia i być determinowana efektami kształcenia mocno osadzonymi w ekonomii, jako dyscyplinie podstawowej.

Kierunek *logistyka* dobrze odzwierciedla misję i realizuje cele strategiczne strategii rozwoju zarówno Uniwersytetu jak i Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego.

Podstawą koncepcji kształcenia na kierunku *logistyka* jest osiągnięcie i doskonalenie kierunkowych efektów kształcenia uwzględniających bieżące i przyszłe wyzwania i potrzeby społeczno-gospodarcze, w tym szczególnie związki kształcenia w zakresie logistyki i zarządzania łańcuchami dostaw z praktyką gospodarczą, a także wykorzystywanie dużego potencjału naukowego, badawczego, organizacyjnego Wydziału. Dynamiczny rozwój sektora TSL (Transport, Spedycja, Logistyka) i szybko rosnące zapotrzebowanie na pracowników posiadających kompetencje logistyczne sprawia, iż podmioty funkcjonujące na rynku poszukują specjalistów w zakresie zarządzania logistyką i łańcuchami dostaw, analizy danych logistycznych oraz optymalizacji procesów logistycznych.

W szczególności, programy i metody kształcenia na studiach I i II stopnia zakładają opanowanie wiedzy i umiejętności z zakresu podstawowych problemów ekonomicznych, a także specjalistycznej wiedzy i umiejętności z zakresu szeroko ujmowanej logistyki i zarządzania łańcuchami dostaw. Pozwala to studentom znajdować rozwiązania i reagować na zmiany zachodzące w gospodarce, a absolwentom na elastyczne dostosowywanie kompetencji do zmieniających się wymogów rynku pracy. Program pozwala również kształtować takie wartości i cele jak poczucie wspólnoty akademickiej, otwartość, systematyczne uzupełnianie wiedzy i pozyskiwanie umiejętności służących innowacyjności i rozwojowi.

Studia II stopnia stwarzają możliwość poszerzenia i pogłębienia wiedzy, umiejętności i kompetencji z zakresu logistyki i zarządzania łańcuchem dostaw. Ważnym komponentem procesu kształcenia jest bogata oferta przedmiotów kierunkowych do wyboru, które uwzględniają specyfikę kierunku *logistyka* i pozwalają jednocześnie rozwijać indywidualne zainteresowania studenta. Integralnym elementem procesu kształcenia oraz obowiązkowe praktyki i staże zawodowe, które zapewnić mają pogłębioną praktyczną wiedzę i umiejętności studentów oraz budować ich kompetencje społeczne.

Istotną rolę w tworzeniu koncepcji kształcenia oraz jej realizacji odgrywają interesariusze wewnętrzni, przede wszystkim Rada Konsultacyjna dla kierunku *logistyka*. W jej ramach formalno-organizacyjnych, przy współudziale przedstawicieli podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego, jako interesariuszy zewnętrznych oraz pracowników Wydziału i studentów kierunku, jako interesariuszy wewnętrznych, formułowana jest koncepcja i program kształcenia. Potwierdzają to spotkania z członków Zespołu Oceniającego z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego kierunku oraz kadrami nauczającą. Przy doskonaleniu procesu kształcenia na kierunku *logistyka* uwzględnia się uwagi studentów zgłaszane w bezpośrednich rozmowach z kadrami i w ankietach oraz sugestie formułowane przez partnerów z otoczenia społeczno-gospodarczego, w szczególności przedstawicieli sektora TSL.

1.2.

Badania naukowe realizowane w Instytucie Ekonomik Stosowanych i Informatyki (IESiI), jako jednostce wiodącej w realizacji badań naukowych na kierunku *logistyka*, koncentrują się przede wszystkim na problemach naukowych dotyczących obszaru dziedziny nauk ekonomicznych. Główna tematyka prowadzonych badań obejmuje problemy ekonomiczne, społeczne i zarządcze odnoszące się do zjawisk społeczno-gospodarczych, w tym do sfery logistyki, co nadaje tym badaniom charakter interdyscyplinarny.

Nauczyciele prowadzący zajęcia, na kierunku *logistyka*, posiadają duże doświadczenie naukowe i naukowo-badawcze. Prowadzą oni systematyczne badania naukowe o tematyce związanej z programem tego kierunku studiów.

Sprowadzają się one do realizacji projektów naukowych finansowane zarówno ze źródeł wewnętrznych (środków na badania statutowe), jak i zewnętrznych (projekty NCN i MNiSW). Przykładem rezultatów takich badań naukowych w IESiI są takie monografie, jak: *Logistyka społeczna. Teoria i zastosowanie, Funkcjonowanie łańcuchów dostaw ropy naftowej i gazu ziemnego do Polski. Uwarunkowania infrastrukturalne i geopolityczne, Znaczenie wykorzystania paliw alternatywnych w transporcie samochodowym dla rozwoju gospodarki niskoemisyjnej Unii Europejskiej, Metodyka przygotowywania procesów i ocena efektywności, Transport kolejowy w procesach logistycznych polskiej gospodarki, czy Metody oceny zagrożenia finansowego przedsiębiorstw TSL w Polsce.*

Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny posiada kategorię A w klasyfikacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Podsumowując należy odnotować, że wyniki prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w treściach realizowanych przedmiotów zwłaszcza kierunkowych i specjalnościowych. W toku prowadzonych seminariów dyplomowych, studentom przekazywana jest także najbardziej aktualna wiedza i własne doświadczenia badawcze pracowników.

Umożliwia studentom tego kierunku studiów zdobycie kompetencji i umiejętności badawczych oraz rozwija ich wiedzę dotyczącą wybranego tematu pracy dyplomowej. W ten sposób poznają oni warsztat badawczy w tym m.in. formułowania problemu i celu badawczego, doboru metod i technik badawczych oraz analizy danych.

Kompetencje badawcze studentów kierunku *logistyka* rozwijane są także w toku badań podejmowanych w ramach indywidualnej współpracy z nauczycielami akademickimi. Inną formą zdobywania i rozwijania kompetencji badawczych studentów jest działalność kół naukowych.

1.3.

Studia na ocenianym kierunku w prowadzone są według programów kształcenia, zgodnych z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego.

Efekty kształcenia dla I i II stopnia kierunku *logistyka* odnoszą się do obszaru nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych, w jednej dyscyplinie: ekonomia, co zostało tak przedstawione w Raporcie samooceny na stronie tytułowej, a także w systemie Pol-on.

Dla studiów I stopnia w Uchwale nr 518 Senatu Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 14 maja 2012 roku w sprawie przyjęcia efektów kształcenia dla kierunku studiów pierwszego stopnia *logistyka* w jej załączniku wskazano, że efekty kształcenia odnoszą się do obszarów kształcenia: w zakresie nauk społecznych, technicznych, dziedzin: nauk ekonomicznych z dyscypliną ekonomia, oraz nauk technicznych z dyscyplinami: inżynieria materiałowa, inżynieria produkcji. Kierunkowe efekty kształcenia dla studiów I stopnia zostały przypisane tylko do charakterystyk S1A_, czyli obszaru nauk społecznych. Brak jakichkolwiek nawiązań w opinie efektów kształcenia do obszaru nauk technicznych.

Natomiast, dla studiów II stopnia w Uchwale nr 518 Senatu Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 14 maja 2012 roku w sprawie przyjęcia efektów kształcenia dla kierunku studiów pierwszego stopnia *logistyka* w jej załączniku wskazano, że efekty kształcenia odnoszą się do tylko do obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych z dyscypliną ekonomia. Kierunkowe efekty kształcenia dla studiów II stopnia zostały przypisane tylko do charakterystyk S2A_, czyli obszaru nauk społecznych.

W Raporcie Samooceny w opisie kierunkowych efektów I i II stopnia wskazano, że odnoszą się do trzech dyscyplin dziedziny nauk ekonomicznych: ekonomii, finansów i nauk o zarządzaniu. Powyższe rozbieżności zostały wyjaśnione w czasie wizytacji z zespołem programowym kierunku *logistyka*. Wskazano, że należy uporządkować przypisanie kierunkowych efektów kształcenia dla kierunku *logistyka*, która nietypowo jako „jedyna” w Polsce przypisała do dyscypliny ekonomia, co nie ma odzwierciedlenia w programie studiów. Nawiązując do art. 268, ust. 2 – *w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, senaty uczelni dostosują programy studiów rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020 do wymagań określonych w tej ustawie* (Dz. U. 2018, poz. 1669), gdzie nowym zadaniem jest przypisanie kierunku do nowych dyscyplin zgodnych z rozporządzeniem MNiSzW z dnia 20.09.2018 (Dz.U. 2018, poz. 1818). Według wstępnych oszacowań wykonanych przez zespół programowy w czasie wizytacji w oparciu o kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia oraz treści kształcenia wskazano, że dyscypliną wiodącą o 55% udziale punktów ECTS w całym programie studiów są: nauki o zarządzaniu i jakości, a z 45% udziałem jest dyscyplina: ekonomia i finanse. Proporcje te są podobne na studiach I jak i II stopnia.

Kierunkowe efekty kształcenia na studiach I stopnia wymagają przeformułowania, aby odpowiadały charakterystynom uniwersalnym (P6U) i szczegółowym (P6S) dla Polskiej Ramy Kwalifikacji. W czasie rozmów z zespołem wskazano potrzebę dostosowania kierunkowych efektów kształcenia do Polskiej Ramy Kwalifikacji poziom 6 i 7 do charakterystyk uniwersalnych i szczegółowych zgodnych z rozporządzeniem MNiSzW z dnia 18.11.2018 (Dz.U. 2018, poz.2218).

Każdy z kierunkowych efektów kształcenia powiązany jest z więcej niż jednym przedmiotem realizowanym w trakcie studiów. Należy podkreślić, że kierunkowe efekty kształcenia dla studiów II stopnia stanowią rozwinięcie i znaczne rozszerzenie kierunkowych efektów kształcenia dla studiów I stopnia. Efekty kształcenia dla kierunku *logistyka* stanowią całość i pokrywają przewidziane dla danego poziomu obszarowe efekty kształcenia. Szczegółowe – przedmiotowe efekty kształcenia zawarte są w sylabusach do przedmiotów, które zamieszczone są w systemie USOSweb.

Absolwent studiów I stopnia kierunku *logistyka* posiada przede wszystkim ogólną wiedzę, umiejętności i kompetencje z zakresu szeroko rozumianych nauk ekonomicznych oraz podstawową wiedzę i umiejętności w zakresie stosowania metod matematyczno-statystycznych i ekonometrycznych do analiz systemów logistycznych. W trakcie studiów student nabywa

również wiedzę oraz rozwija umiejętności i kompetencje w odniesieniu do: podstawowych pojęć i zasad odnoszących się do systemów zarządzania łańcuchami dostaw; systemów informatycznych stosowanych w logistyce i zarządzaniu łańcuchem dostaw; gromadzenia danych statystycznych oraz ich wstępnej analizy; wielowymiarowej analizy zjawisk logistycznych i zastosowania rezultatów badań w praktyce; analizy i optymalizacji decyzji logistycznych z wykorzystaniem metod badań operacyjnych; aktywnej postawy w poszukiwaniu wiedzy o funkcjonowaniu logistyki w różnych obszarach jej stosowania, w tym także nieklasycznych; gotowości do wyrażania myśli i prowadzenia analiz logistycznych z wykorzystaniem metod ilościowo-jakościowych; świadomości konieczności ciągłego poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności. Student I stopnia ma możliwość wyboru specjalności spośród 3 propozycji: Informatyczne wspomaganie decyzji logistycznych, Logistyka w zarządzaniu przedsiębiorstwem oraz Logistyka transgraniczna.

Studia II stopnia stanowią etap dalszej specjalizacji, w ramach której absolwent studiów I stopnia kierunku *logistyka*, posiadający podstawowe kompetencje z zakresu logistyki, pogłębia wiedzę dotyczącą tej dziedziny wiedzy ekonomicznej, z którą zamierza związać przyszłość zawodową. Absolwent studiów II stopnia kierunku *logistyka* uzyskuje wszechstronne przygotowanie z zakresu zastosowań badań operacyjnych i teorii optymalizacji w procesie podejmowania decyzji w obszarze logistyki i zarządzania logistycznego. Szczególny akcent położony jest na ukształtowanie praktycznych umiejętności dokonywania pogłębionych analiz, formułowania wniosków i rekomendacji w odniesieniu do złożonych przedsięwzięć logistycznych uwzględniających wiele aspektów zjawisk społeczno-gospodarczych. Absolwent studiów II stopnia potrafi diagnozować i analizować problemy logistyczne o znacznym poziomie złożoności, umiejscowione we wszystkich sferach logistyki z wykorzystaniem podejść: projektowego oraz procesowego. Stosunkowo duża liczba przedmiotów do wyboru oraz wszechstronny zakres treści obowiązkowych, w połączeniu z kompetencjami elastyczności i otwartości na wiedzę, sprawiają, że absolwenci są zdolni do uczenia się przez całe życie. Dla II stopnia w programie studiów nie zaprojektowano modułów specjalnościowych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia na kierunku *logistyka* jest wynikiem wieloletniej tradycji Wydziału w prowadzeniu badań i dydaktyki w tym zakresie. Jest zgodna z misją i strategią Wydział. Przy jej opracowywaniu uwzględniono opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, potencjał Wydziału oraz przejęte przez Uczelnię i Wydział priorytety ich rozwoju.

Związek badań naukowych w dziedzinie nauk ekonomicznych, z kierunkiem studiów *logistyka*, upoważnia do stwierdzenia, że problematyka badań naukowych prowadzonych przez pracowników kierunku, mając na uwadze ich zakres a także identyfikowane sposoby wykorzystania wyników prowadzonych badań naukowych i przedsięwzięć naukowo-badawczych zmierzają do doskonalenia programu kształcenia oraz szerokiego zdobywania przez studentów kompetencji badawczych. Przekłada się to, na jakość prowadzonych zajęć dydaktycznych.

Oferta studiów na kierunku jest bardzo różnorodna, obejmuje kształcenia na I i II stopniu, na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Udział interesariuszy wewnętrznych w opracowanie koncepcji kształcenia jest znaczący. Poszczególne podmioty są reprezentowane przez wszystkie grupy zawodowe Wydziału, co sprzyja zaangażowaniu w opracowanie koncepcji kształcenia.

Kierunkowe efekty kształcenia przypisane wąsko tylko do jednej dyscypliny ekonomia nie mają odzwierciedlenia w realizowanym programie studiów, wymaga to ponownego przypisania efektów i realizowanych treści do dyscyplin naukowych. Dostosowania wymagają także kierunkowe efekty kształcenia do wymogów określonych w zmienionych przepisach prawa dla PRK poziom 6 i 7.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

1. Ponownego przypisania wymagają efekty kształcenia i realizowane treści do dyscyplin naukowych.
2. Dostosowania wymagają kierunkowe efekty kształcenia do wymogów określonych w zmienionych przepisach prawa dla PRK poziom 6 i 7.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Konstrukcja programu kształcenia na kierunku *logistyka* ma szeroki charakter i nawiązuje do czterech rodzajów kompetencji: menedżerskich, analitycznych, komunikacyjnych, logistycznych. Absolwent studiów I stopnia na kierunku *logistyka* uzyskuje wiedzę z zakresu ekonomii, zrozumienie mechanizmów przyczynowo - skutkowych zachodzących w gospodarce oraz poznanie narzędzi ilościowych służących do rozwiązywania problemów decyzyjnych w logistyce. Wiodącymi treściami kształcenia na studiach I stopnia są problemy z zakresu ekonomii, logistyki zaopatrzenia, produkcji i dystrybucji oraz zarządzania łańcuchem dostaw. Zdobyta wiedza daje studentom podstawy do prowadzenia badań i analiz w zakresie procesów logistycznych.

Podstawą koncepcji studiów II stopnia jest założenie, że absolwent uzyska pogłębioną wiedzę umożliwiającą zrozumienie i interpretację - złożonych - procesów logistycznych. Dlatego absolwenci studiów I stopnia spoza dziedziny nauk ekonomicznych są zobligowani samodzielnie uzupełnić brakującą wiedzę i umiejętności. Absolwenci kierunku posiadają umiejętności w zakresie analitycznego podejścia do rozwiązywania problemów logistycznych z zastosowaniem metod ilościowych. Do wiodących przedmiotów na studiach II stopnia należą: zarządzanie logistyczne, badania operacyjne i teoria optymalizacji, wielokryterialne podejmowanie decyzji, symulacja komputerowa w logistyce i zarządzanie procesowe.

Metody kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia. Priorytetem są metody aktywizujące studentów zarówno do pracy indywidualnej, jak i grupowej. Na I stopniu studiów stacjonarnych – 72% zajęć, a na II stopniu – 62,8%; na I stopniu studiów niestacjonarnych – 71,9% i na II stopniu – 62,5% (mierzonych udziałem procentowym punktów ECTS) ma charakter praktyczny, a modułom zajęć związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinach nauki właściwych dla ocenianego kierunku studiów I stopnia wynosi 90 ECTS (50%), służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych dla studiów II stopnia 89 ECTS (75%).

Stosowane są metody podające (wykłady), problemowe oraz praktyczne – dyskusje, ćwiczenia grupowe, konwersatoria (głównie w ramach ćwiczeń konwersatoryjnych,

laboratoryjnych i seminariów), które zapewniają realizację założonych efektów kształcenia. Program kształcenia daje możliwość rozwijania indywidualnych zainteresowań i potrzeb studentów, dzięki szerokiej ofercie zajęć do wyboru – na I stopniu 47,3%, na II stopniu 42% (mierzonych udziałem procentowym punktów ECTS). Studenci kierunku *logistyka*, wykazują chęć pogłębiania wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych na zajęciach programowych, mają możliwość zaangażowania się w działalność Studenckiego Koła Naukowego LOGIN (<http://www.sknlogin.uni.lodz.pl>).

Na studiach I stopnia student wybiera moduły do wyboru, którym przypisano 47,3% punktów ECTS, w tym:

- przedmioty do wyboru (26 pkt. ECTS), w tym 12 pkt. ECTS w ramach przedmiotów prowadzonych w języku angielskim;
- trzy specjalności (po 30 pkt. ECTS);
- seminarium licencjackie oraz przygotowanie i obrona pracy licencjackiej (14 pkt. ECTS);
- praktyki zawodowe (4 tygodnie, 4 pkt. ECTS).

Na studiach II stopnia przedmiotom wybieralnym przypisano 43,0% punktów ECTS, w tym:

- przedmioty do wyboru (23 pkt. ECTS);
- seminarium magisterskie oraz przygotowanie i obrona pracy magisterskiej (26 pkt. ECTS).

Przekazywane treści kształcenia są aktualne i powiązane z prowadzonymi przez pracowników badaniami naukowymi, np. planowanie tras przejazdu na przedmiocie "Optymalizacja w logistyce", prezentacja map opracowanych z zastosowaniem narzędzi GIS w badaniach ekonomicznych na przedmiocie "Geograficzne systemy informacyjne w logistyce", wyniki badań z zakresu sztucznej inteligencji i jej oddziaływania na klienta na przedmiocie "Systemy informacji logistycznej w przedsiębiorstwie", prezentacja danych dotyczących infrastruktury logistycznej na przedmiocie "Infrastruktura logistyczna", czy też identyfikacja dostępności komunikacyjnej polskich i europejskich miast na podstawie wskaźników wyposażenia infrastrukturalnego na przedmiocie "Logistyka miejska".

Studia I stopnia trwają 3 lata (6 semestrów), a nakład pracy wynosi 180 punktów ECTS. Studenci realizują przedmioty obligatoryjne – ogólne, podstawowe i kierunkowe, wykłady do wyboru w języku obcym (łącznie 90 godzin i 12 punktów ECTS) oraz moduły specjalnościowe (łącznie 330 godzin i 30 punktów ECTS). W przypadku studiów II stopnia trwają one 2 lata (4 semestry), a wymagana liczba punktów ECTS wynosi 120.

Studenci I stopnia kierunku Logistyka uczestniczą w obowiązkowym lektoracie z języka obcego 150 godzin na studiach stacjonarnych oraz 64 godziny na studiach niestacjonarnych (po 7 punktów ECTS).

Na studiach I stopnia średni nakład pracy studenta wynosi 4500 godz., w tym na studiach stacjonarnych 1800 godzin zajęć dydaktycznych, a na niestacjonarnych 1008 godzin. Natomiast na studiach II stopnia – 3000 godzin, w tym na studiach stacjonarnych 795 godzin zajęć dydaktycznych, a na niestacjonarnych 504 godzin.

Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny oferuje możliwość skorzystania z Indywidualnego Planu Studiów, Indywidualnej Organizacji Studiów oraz zdalnego kształcenia (w ramach zajęć wykorzystujących metodę *blended learning*), co pozwala na zaspokajanie indywidualnych potrzeb studentów, w tym studentów niepełnosprawnych.

Umiejętności i postawy niezbędne w pracy zawodowej kształtowane są na każdym etapie kształcenia. W programie studiów studenci mają możliwość uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez praktyków i dedykowanych studentom kierunku *logistyka* w ramach Akademii Praktyka Logistyka (APL) – inicjatywy polegającej na cyklicznych spotkaniach z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Spotkania dotyczyły tematów: Transport intermodalny w Polsce oczami spedytora (Speedbergx), Źródła standardów w magazynie (MGL Grupa Mago), Wyzwania w realizacji strategii rozwoju zrównoważonego w międzynarodowym

transporcie (Gopet Trans), Zintegrowane rozwiązania logistyczne (WDX Warehouse Development Experts), Funkcja zakupów w przedsiębiorstwie. Wpływ na kształtowanie łańcucha dostaw (Philips), Usługi dodane – przyszłość logistyki (Raben), Jak polski „Harley-Davidson” trafił do Singapuru, a gęsie pióra do Japonii, czyli lotniskowa działalność Cargo (Cargo Lodz Airport), Obecność logistyki w zakładzie karnym (Służba więzienna). E-Commerce w logistyce (FM Polska), Modna logistyka – implementacja usług magazynowych dla branży fashion w praktyce (Panalpina Polska), Zabezpieczenia i koordynacja imprez w obszarze miejskim (Straż Miejska w Łodzi), Aspekty jakościowe w systemie łańcucha dostaw (Padav Polska), Logistyka produkcji w AQ Wiring Systems (AQ Wiring Systems), Automatyzacja procesów magazynowych w sieci handlowej (Rossmann), Automatyzacja procesów magazynowych i transportowych przy pomocy systemów klasy WMS oraz TMS (Optidata), Zintegrowane rozwiązania logistyczne (WDX), Transport dostosowany do potrzeb współczesnego klienta (DSV), „Akcja – optymalizacja!”, Koordynacja imprez masowych w obszarze miejskim (Komenda Miejska Policji w Łodzi), Logistyczne aspekty obsługi zamówień pośrednio-produkcyjnych w przedsiębiorstwie (ABB), Czy do logistyki potrzebny jest talent? (Amplify), Intermodalna gorączka – modny transport (Spedcont), MGL Sp. z o.o., Frigo Logistics, Od ziarna do czekolady (Barry Callebaut), Łańcuch logistyczny utkany z inspirujących historii kobiet (Rohlig Suus Logistics SA). Wykłady w ramach Akademii Praktyka Logistyka jest bardzo dobrze oceniana przez studentów.

Studenci I stopnia kierunku *logistyka* (studia stacjonarne i niestacjonarne) zobowiązani są do odbycia praktyk zawodowych, które są realizowane na mocy Zarządzenia nr 116 Rektora Uniwersytetu Łódzkiego z dn. 14.05.2013 r. oraz Regulaminu studenckich praktyk i staży zawodowych na Wydziale. Praktyki zawodowe realizowane są w trybie ciągłym, trwają nie krócej niż 4 tygodnie (minimum 120 godzin zegarowych) i odbywają się w okresie po drugim roku w czasie wakacje letnich. Podstawą weryfikacji efektów kształcenia osiąganych w ramach praktyk zawodowych jest dziennik praktyk, formularz weryfikacji efektów kształcenia. Zaliczenie praktyk odbywa się w semestrze 5. Praktyki zaliczane są na ocenę, a za osiągnięte w ramach praktyk efekty kształcenia przyznawane są 4 punkty ECTS. Na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym funkcjonuje Centrum Szkoleń i Praktyk Zawodowych, które ułatwia studentom kierunku *logistyka* organizację praktyk, dzięki podpisanym umowom o współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego.

W opinii studentów stosowane metody kształcenia są odpowiednio dobrane do treści kształcenia i aktywizują ich do samodzielnej pracy, w trakcie zajęć stosowane są metody takie jak: praca w grupach, opracowanie określonego zagadnienia, przeprowadzanie symulacji, dyskusje i prezentacje. Zdaniem studentów niestacjonarnych plan zajęć jest źle zorganizowany, przez co zdarzają się sytuacje, gdy pomiędzy zajęciami mają przerwy 4-5 godzinne lub zajęcia odbywają się od godziny 9 do 20 bez dłuższej przerwy na przykład na obiad. W opinii studentów sekwencja zajęć jest odpowiednia, a przedmioty realizowane są w odpowiedniej kolejności.

2.2.

System weryfikacji efektów kształcenia na kierunku *logistyka* wynika z Zarządzenia nr 129 Rektora UŁ. z dnia 02 lipca 2013 r. w sprawie weryfikacji i dokumentowania efektów kształcenia oraz z wydziałowego systemu weryfikacji efektów kształcenia (jako elementu wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia). W systemie wyróżnione zostały mierniki – ilościowe i jakościowe – stopnia realizacji osiąganych efektów kształcenia:

- ocena prac przygotowywanych w trakcie studiów, w tym zaliczeniowych i egzaminacyjnych;
- weryfikacja efektów kształcenia uzyskanych w trakcie praktyk zawodowych;
- proces dyplomowania.

Kryteria weryfikacji efektów kształcenia uzależnione są od zakładanych efektów kształcenia. Dla ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych i informatycznych przewidziane są zaliczenia, zaś dla wykładów – zaliczenia lub egzaminy. Podstawą oceny studenta są: okresowe prace kontrolne (kolokwia, referaty, projekty, opisy studiów przypadków) prezentacje, wypowiedzi i różne formy aktywności podczas zajęć. Egzaminy mają formę pisemną lub ustną. Kryteria oceniania i metody weryfikacji wiedzy zawarte są w sylabusach w systemie USOS i są prezentowane studentom na pierwszych zajęciach.

Prowadzący zajęcia zobowiązani są przechowywać dokumentację (w formie papierowej lub elektronicznej) potwierdzającą wyniki zaliczenia w terminie nie krótszym niż jeden rok. Przekazana dokumentacja prac egzaminacyjnych i zaliczeniowych była właściwie archiwizowana i dotyczyła wszystkich przedmiotów. Oceny z zaliczeń i egzaminów są dokumentowane w protokołach elektronicznych w systemie USOS (tam są również przechowywane) oraz w postaci wydruków. Ponadto dokumentowaniu efektów kształcenia służą karty okresowych osiągnięć studenta (sporządzane w postaci wydruków z systemu USOSweb).

Zbiorczym miernikiem realizacji zakładanych efektów kształcenia na studiach I i II stopnia jest ocena z pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego. Na Wydziale obowiązują zasady dyplomowania określone w Regulaminie studiów UŁ w części IX i części X oraz Zasady organizacji egzaminu dyplomowego na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym (wg: Załącznika do Uchwały Rady Wydziału z dn. 20.02.2017 r. w sprawie zatwierdzenia zasad organizacji egzaminu dyplomowego). Na Wydziale obowiązują ujednoliczone zasady przygotowywania prac dyplomowych określone w dokumencie Rady Wydziału pt. „Metodyka pisania prac dyplomowych”, co zostało określone w Zasadach przygotowania prac dyplomowych na WES UŁ. Tematy prac dyplomowych po zaakceptowaniu przez promotorów są zatwierdzane przez Radę Wydziału. Analiza tematów prac licencjackich i magisterskich z lat 2016-2018, czyli ponad 650 tematów wskazuje, że wszystkie tematy są silnie powiązane z zagadnieniami logistycznymi. Zakres tematyczny dotyczy przedsiębiorstw logistycznych, metod analiz procesów logistycznych, a także zagadnień logistyki miejskiej, regionalnej oraz międzynarodowej.

Kolejną płaszczyzną weryfikacji efektów kształcenia jest ocena – dokonywana przez uczelnię i pracodawcę – praktyk zawodowych. Opinia podmiotu oferującego praktyki dotyczy: systematyczności, zorganizowania, samodzielności, terminowości wykonywania zadań, kreatywności i inicjatywy własnej, poczucia odpowiedzialności za powierzone zadania, łatwości w nawiązywaniu kontaktów. Dokumentacji efektów kształcenia służy dziennik praktyk i formularz weryfikacji efektów kształcenia wypełniany przez pracodawcę.

Końcowym etapem weryfikacji efektów kształcenia jest pozycja absolwentów kierunku Logistyka na rynku pracy i ich działalność zawodowa. Zdobywaniu wiedzy na ten temat służy ankietyzacja absolwentów i badanie opinii interesariuszy zewnętrznych realizowane przez Akademickie Biuro Karier Zawodowych.

Proces kształcenia na kierunku *logistyka* oceniany jest również przez studentów za pomocą systemu ankietyzacji wszystkich prowadzonych na Wydziale zajęć (USOSweb) oraz poprzez wybór najlepszego wykładowcy na kierunku. Ponadto, osiągnięcia dydaktyczne i naukowe nauczycieli akademickich, związane z procesem kształcenia podlegają ocenie w przeprowadzanej corocznie w UŁ ankiecie pracowniczej. Wyniki obu ocen są analizowane przez Kierowników Katedr w celu propagowania dobrych praktyk i eliminowania ewentualnych niedociągnięć.

O skuteczności osiągnięcia efektów kształcenia na kierunku *logistyka* świadczą nagradzane lub wyróżniane prace dyplomowe. Laureatami Konkursu na Najlepsze Prace Magisterskie z zakresu nauk ekonomicznych, organizowanego przez PTE Oddział w Łodzi obronione w latach 2013-2018 są prace z kierunku *logistyka*, I miejsce (2013) praca pt. *Logistyka produkcji i planowanie potrzeb materiałowych, jako niezbędny element funkcjonowania przedsiębiorstw*

produkcyjnych. Analiza przedsiębiorstwa Alfa działającego w branży motoryzacyjnej, II miejsce (2013) za pracę pt. *Nowoczesne technologie w logistycznych systemach transportowo – magazynowych*, III miejsce (2013) za pracę pt. *Elektroniczne kanały dystrybucji na przykładzie portalu internetowego PizzaPortal.pl*, II miejsce (2014) za pracę *Poziomowany system ssący i ciągły przepływ w koncepcji Lean Management – analiza i ocena wdrożeń w firmie X i Y*, III miejsce (2014) za pracę pt. *Logistyczne uwarunkowania rozwoju klastrów (na przykładzie regionu łódzkiego)*, III miejsce (2015) za pracę pt. *Realizacja potrzeb transportowych a rozwój miast na przykładzie Aglomeracji Łódzkiej*. Dodatkowo, projekty kół naukowych oraz publikowane wspólnie ze studentami artykuły naukowe także potwierdzają skuteczność osiągania efektów kształcenia.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wyrazili opinię, że stosowane metody sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia są adekwatne do form zajęć dydaktycznych, spotykają się z metodami takimi jak: testy wyboru, zadania opisowe, zadania obliczeniowe, projekty samodzielne i grupowe, zadania praktyczne przy użyciu specjalistycznego oprogramowania i egzaminy ustne. System oceniania jest im znany i zrozumiały, w ich opinii jest obiektywny, a z zasadami oceny są zapoznawani przez prowadzących na pierwszych zajęciach w semestrze. Oceny z zaliczeń i egzaminów publikowane są w systemie USOS, a czas oczekiwania na informacje dotyczące wyników według studentów jest odpowiedni i nie przekracza 10 dni od dnia egzaminu.

2.3.

Rekrutacja odbywa się zgodnie z zasadami ustanowionymi przez Senat UŁ. Wymagania stawiane kandydatom oraz kryteria w postępowaniu kwalifikacyjnym zapewniają właściwy ich dobór oraz uwzględniają zasadę równych szans w podjęciu kształcenia na kierunku *logistyka*. Kandydatami mogą być obywatele polscy oraz cudzoziemcy (aktualnie studiuje 34 obcokrajowców). Przyjęcie na studia I stopnia odbywa się na podstawie wyników matur na podstawie ocen z języka obcego nowożytnego oraz jednego z przedmiotów: matematyka, geografia, historia, WOS lub informatyka. Z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego przyjmowani są laureaci i finaliści olimpiad stopnia centralnego. Pozwala to na uwzględnienie kwalifikacji kandydatów odpowiadających planowanemu efektowi kształcenia dla ocenianego kierunku studiów. Na studia niestacjonarne rekrutacji dokonuje się na podstawie złożonych dokumentów, co nie pozwala na odpowiednią selekcję kandydatów. Na studia drugiego stopnia przyjmowani są kandydaci posiadający dyplom ukończenia studiów licencjackich, inżynierskich lub magisterskich. Kwalifikacja odbywa się na podstawie konkursu dyplomów, a przy liczbie kandydatów nie przekraczającej limitu na podstawie złożonych dokumentów. Warunki i tryb rekrutacji umożliwiają zachowanie bezstronności postępowania i przejrzystości dokonywanej selekcji kandydatów. Kandydaci mają zapewnione równe szanse przyjęcia na studia, gdyż kryteria przyjęć oparte na wynikach egzaminu maturalnego stawiają wszystkich w takiej samej sytuacji. Zdecydowaną większość kandydatów na II stopień, to własni absolwenci kierunku *logistyka* – studiów I stopnia.

Regulacje dotyczące zaliczania etapów studiów przewidują, że wszystkie przedmioty ujęte w planie studiów kończą się wystawieniem oceny potwierdzającej uzyskanie efektów kształcenia. Wszystkie przedmioty mają jednocześnie przypisane punkty ECTS. Zaliczanie etapów studiów dokonywane jest z zastosowaniem punktów ECTS. Podstawowym okresem zaliczeniowym jest semestr. Zaliczenie każdego semestru wymaga uzyskania 30 punktów ECTS. Brak zaliczenia semestru umożliwia wpisanie warunkowe na kolejny semestr z ustaleniem terminu jego spełnienia. Ostatecznym terminem zaliczenia semestru letniego oraz roku studiów, dla studiów kończących się w semestrze letnim, jest 30 września; a terminem zaliczenia semestru zimowego – ostatni dzień sesji poprawkowej semestru zimowego. Rozliczenie każdego semestru/roku powinno nastąpić w sposób określony przez Dziekana WES.

Zasady dyplomowania określone są w Regulaminie studiów oraz Uchwale Rady Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego z dnia 20 lutego 2017 r. w sprawie zatwierdzenia zasad organizacji egzaminu dyplomowego. Studenci przygotowują pracę dyplomową pod kierunkiem promotora. Promotorem pracy licencjackiej może być nauczyciel akademicki posiadający, co najmniej stopień naukowy doktora, od co najmniej dwóch lat. Opiekunem pracy magisterskiej może być nauczyciel akademicki posiadający tytuł profesora, stopień naukowy doktora habilitowanego bądź stopień doktora uzyskany, przed co najmniej trzema laty i po uzyskaniu rekomendacji od kierownika katedry. Student ma możliwość dokonania wyboru seminarium i promotora. Tematy prac podlegają akceptacji promotorów a następnie Rady Wydziału. Uzyskanie pozytywnej oceny pracy dyplomowej od promotora i recenzenta jest poświadczeniem realizacji przez studenta związanych z nią efektów kształcenia. Prace są zamieszczane w systemie Archiwum Prac Dyplomowych (APD) i sprawdzane przez opiekuna z wykorzystaniem Otwartego Systemu Antyplagiatowego OSA. Zespół oceniający zwrócił uwagę na praktykę jednoczesnego wyznaczania na promotora pracy dyplomowej i jej recenzenta osób ze stopniem doktora. Ostatnim etapem weryfikacji efektów kształcenia jest egzamin dyplomowy.

Do egzaminu tego może być dopuszczony student, który uzyskał zaliczenie przedmiotów ujętych w planie studiów, w tym praktyk zawodowych oraz przygotował pozytywnie ocenioną pracę dyplomową. Wymagania egzaminacyjne ustalane są przez Radę Wydziału i podawane do wiadomości studentów na stronie internetowej jednostki. Studenci na egzaminie dyplomowym dokonują losowania pytań z zakresu przedmiotów podstawowych i kierunkowych. Listy zagadnień na egzamin licencjacki i magisterski wraz zalecaną literaturą znajdują się na stronie internetowej Wydziału. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i na studiach pierwszego stopnia obejmuje odpowiedź na dwa pytania z zakresu kierunku studiów i pracy licencjackiej, a na studiach drugiego stopnia odpowiedź na trzy pytania z zakresu kierunku studiów i pracy magisterskiej.

Ostateczny wynik ze studiów wyliczany jest, jako suma 0,6 średniej ważonej ocen uzyskanych ze wszystkich przedmiotów, 0,2 średniej arytmetycznej ocen pracy i 0,2 średniej ocen z egzaminu dyplomowego. Zespół oceniający zwrócił uwagę na dość niskie progi średniej ocen ze studiów umożliwiające uzyskanie odpowiedniej oceny ostatecznej.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym określone zostały w Uchwale nr 507 Senatu Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 15 czerwca 2015 r. Powołane zostały uczelniane, wydziałowe i kierunkowe zespoły ds. potwierdzania efektów uczenia się. Żaden kandydat nie skorzystał z tego trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym.

Według studentów obecnie funkcjonujący system wyboru promotora w oparciu o metodę żetonową w USOSie nie jest odpowiedni do ich potrzeb. Przyjęty system zobowiązuje studentów do wyboru promotora na zasadzie pierwszeństwa zgłoszeń, co powoduje w wielu przypadkach wybór promotora, do którego jest mniejsze zainteresowanie innych studentów. W trakcie spotkania studenci przedstawili propozycję zmian na system dający pierwszeństwo wyboru osobom z najwyższą średnią z toku studiów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program i plan studiów, ujęte w nim treści programowe, wymiar godzinowy poszczególnych przedmiotów, stosowane formy zajęć i metody dydaktyczne pozwalają na realizację założonych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie przygotowania studentów do prowadzenia badań naukowych bądź udziału w nich. Mocną stroną programu kształcenia na kierunku logistyka jest uzupełnienie programu o szeroką listę przedmiotów w języku angielskim oraz wykłady w ramach Akademii Praktyka Logistyki.

Metody sprawdzania i oceny realizacji efektów kształcenia stosowane na ocenianym kierunku oraz organizacja procesu weryfikacji efektów są właściwe.

Tryb i warunki rekrutacja kandydatów na studia umożliwiają ich dobór w oparciu o wiedzę i umiejętności pozwalające na osiągnięcie określonych dla kierunku efektów kształcenia. Proces dyplomowania oparty jest na prawidłowych rozwiązaniach. Uczelnia przyjęła zasady odnoszące się do uznawania efektów kształcenia uzyskanych poza systemem studiów.

Studenci są informowani na pierwszych zajęciach o zakładanych efektach kształcenia, formach ich weryfikacji i systemie oceniania. Jako mocną stroną procesu kształcenia, studenci wyróżnili indywidualne podejście prowadzących oraz dostosowywanie metod kształcenia do ich potrzeb. Plan zajęć według studentów nie jest zorganizowany odpowiednio, ze względu na zbyt długie przerwy między zajęciami lub zajęcia realizowane od rana do wieczora bez jednej dłuższej przerwy.

System wyboru promotora i seminarium dyplomowego polegający na pierwszeństwie zgłoszenia nie spełnia ich oczekiwań.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

1. Zmiana systemu wyboru seminarium dyplomowego np. pierwszeństwo wyboru dla studentów z najwyższą średnią z toku studiów. Zmiana zaangażuje studentów do większej aktywności w toku studiów oraz ułatwi wybór właściwego promotora w szczególności studentom wyróżniającym się wysokimi wynikami w procesie kształcenia.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

W Uniwersytecie Łódzkim wprowadzono model zarządzania jakością kształcenia, który obejmuje różne sfery dotyczące skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, w tym między innymi związane z:

- projektowaniem, zatwierdzaniem, monitorowaniem i okresowym przeglądem programu kształcenia, na który składają się następujące obszary, które będą obecnie przedmiotem analizy, tj.:
  - projektowanie i zatwierdzanie programu kształcenia,
  - monitorowanie procesu kształcenia,
  - monitorowanie kwalifikacji dydaktycznych nauczycieli akademickich,
  - weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia,
- publicznym dostępem do informacji.

Dla każdego z tych obszarów określone zostaną wnioski wynikające z monitorowania i przeglądów oraz wykonanych badań, a także rozmów z interesariuszami, dotyczące czterech wskazanych wyżej obszarów. Pozwoli to na określenie działań doskonalących, a więc tych, które zostały podjęte dla eliminacji stwierdzonych niesprawności. Stopień realizacji działań umożliwi ocenę skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Model zarządzania jakością obejmuje System Jakości Kształcenia (SJK). Nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem Systemu sprawuje Rektor. Rektor powołuje na okres kadencji

Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelnianą Komisję ds. Jakości Studiów Doktoranckich, jako organy opiniodawczo-doradcze. Do realizacji zadań wynikających z SJK na poziomie Wydziału powołano Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia oraz Rady Konsultacyjne poszczególnych kierunków studiów. Do zadań komisji należy między innymi: wdrażanie, monitorowanie i doskonalenie systemu jakości kształcenia. Natomiast do kompetencji Rad Konsultacyjnych należy m.in. wydawanie opinii o procesie kształcenia, w tym efektów kształcenia i inicjowanie jego zmian. Nadzór nad systemem jakości kształcenia na Wydziale sprawuje Dziekan Wydziału. W Instytucie Ekonomik Stosowanych i Informatyki, ze względu na różnorodność kierunków studiów nad którymi Instytut sprawuje opiekę, utworzony został dodatkowo Zespół ds. Jakości Kształcenia, który wypracowuje wstępne kierunki działań Instytutu.

Pierwszy obszar to **projektowanie i zatwierdzanie programu kształcenia**. Opracowanie i zatwierdzanie programów, a także efektów kształcenia, odbywa się na szczeblu Rady Konsultacyjnej kierunku. W skład Rady wchodzi, poza pracownikami Wydziału, co najmniej jeden przedstawiciel studentów oraz przynajmniej jeden przedstawiciel otoczenia społeczno-gospodarczego. Przedstawiciele studentów i doktorantów są także członkami wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, która opiniuje postulaty zgłaszane przez Radę Konsultacyjną. Są oni również członkami Rady Wydziału. Studenci i doktoranci, jako członkowie ciał opiniodawczo-doradczych, poza możliwością bezpośredniego zgłaszania propozycji zmian, mogą także wnioskować o wprowadzenie zmian, wypełniając ankietę. Studenci mogą również wypełnić ankietę „*Tu studiuje*”. Ankieta przeprowadzana jest na zajęciach w pracowniach komputerowych w wersji elektronicznej lub w wersji papierowej dla grup, które takich zajęć nie mają. W ankiecie zamieszczone są pytania dotyczące m.in. organizacji procesu dydaktycznego, infrastruktury wydziału, oceny wybranych elementów programu studiów, korzystania z dyżurów wykładowców, pracy Centrum Obsługi Studentów oraz innych problemów, z którymi studenci zetknęli się podczas studiowania.

Poza interesariuszami wewnętrznymi znaczącą rolę w formułowaniu i ocenie treści programowych z punktu widzenia potrzeb rynku pracy odgrywa Rada Biznesu w skład, której wchodzi przedstawiciele sektora przedsiębiorstw, mediów oraz instytucji publicznych. Głównym zadaniem Rady Biznesu jest zbliżenie środowiska nauki i praktyki gospodarczej. Jednym z obszarów współpracy jest dostosowanie programów kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Jak z powyższego wynika przedstawiciele interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych są członkami wszystkich ciał odpowiedzialnych za podejmowania kluczowych decyzji dla realizacji i projektowania efektów kształcenia. Interesariusze wewnętrzni są członkami Rady Konsultacyjnej, Komisji ds. Jakości Kształcenia, Rady Wydziału, natomiast przedstawiciele pracodawców zasiadają w Radzie Biznesu i Radach Konsultacyjnych.

Monitorowanie procesu kształcenia to kolejny obszar tej analizy. W jego ramach podejmowane są działania dotyczące zarówno monitorowania, jak i okresowych przeglądów programów kształcenia, a także stopnia osiągnięcia zakładanych w programie efektów kształcenia. Przedsięwzięcia związane z monitorowaniem procesu kształcenia odbywają się na każdym etapie kształcenia, zarówno w trakcie zajęć dydaktycznych, praktyk studenckich, jak i na etapie dyplomowania i monitorowania karier zawodowych absolwentów.

W celu uniknięcia zjawisk nieetycznych stosowany jest system antyplagiatowy. W miejsce obowiązującego dotychczas systemu antyplagiatowego „Osa” został wprowadzony ogólnopolski „Jednolity System Antyplagiatowy”. Weryfikacji poddawane są wszystkie prace dyplomowe. Studenci są informowani o konieczności sprawdzania prac oraz o konsekwencjach negatywnego wyniku testu antyplagiatowego.

Okresowy przegląd programów kształcenia i osiągnięcia zakładanych efektów pozwala na dokonanie oceny aktualności zakładanych efektów kształcenia, w tym m. in. na stopień ich

dostosowania do zmieniających się wymagań rynku pracy. Konsekwentnie, ocenie podlega adekwatność treści i form kształcenia a także metod i materiałów dydaktycznych. Infrastruktura dydaktyczna jest również permanentnie udoskonalana, szczególny nacisk postawiony jest na sprostanie wymaganiom wynikającym z rozwoju technik logistycznych. Władze Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego podejmują działania mające na celu doskonalenie procesu dydaktycznego na podstawie szerokiego materiału analitycznego obejmującego m. in. strukturę ocen z poszczególnych przedmiotów i odsetek skreśleń ze studiów, oceny prac dyplomowych, praktyk, wyniki hospitacji, i ankiet wypełnianych przez studentów.

Monitorowanie kwalifikacji dydaktycznych nauczycieli akademickich sprowadza się do całego kompleksu działań, mających na celu rozwój ich kompetencji. Na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym do takich przedsięwzięć zalicza się: cykliczną ocenę okresową, ankiety oceniające zajęcia dydaktyczne wypełniane przez studentów oraz hospitacje zajęć. Konieczność przeprowadzania oceny pracowników naukowo-dydaktycznych jest określona ustawowo. Szczegółowy tryb i sposób oceny kadry naukowej określa statut Uczelni. Ocenie poddawana jest nie tylko działalność naukowa, zdobywanie nowych kwalifikacji, ale także powiązanie działalności naukowej i zawodowej z procesem dydaktycznym. Na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym pracownicy mają obowiązek co roku wypełniać tzw. ankietę pracowniczą, która uwzględnia wszystkie aspekty działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej pracowników. Oceny są sparаметryzowane.

Ankiety oceniające realizację przez pracowników obowiązków dydaktycznych wypełniane są przez studentów drogą elektroniczną w systemie USOS. Wzór ankiety określa Senat UŁ. Studenci mają możliwość oceny zajęć oraz zamieszczenia szczegółowych komentarzy m. in. odnośnie sposobu prowadzenia zajęć, stopnia zrozumiałości treści, kultury osobistej prowadzącego zajęcia. Dostęp do wyników mają nauczyciele akademicy prowadzący dane zajęcia oraz kierownicy jednostek organizacyjnych.

Szczególną wagę dla bieżącej oceny kadry prowadzącej zajęcia mają hospitacje pozwalające na podjęcie natychmiastowych działań naprawczych w tym zakresie. W Instytucie na każdy rok akademicki przygotowywany jest plan hospitacji.

Ostatnim obszarem jest **weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia**. Zgodnie z przyjętymi zasadami efekty kształcenia są weryfikowane na kilku etapach. Pierwszym etapem jest bieżąca weryfikacja efektów kształcenia, która odbywa się w trakcie zajęć dydaktycznych podczas zaliczeń i egzaminów semestralnych. Sposoby weryfikacji osiągniętych przez studenta efektów kształcenia z poszczególnych przedmiotów zamieszczone są w sylabusach przedmiotów i uwzględniają wszystkie trzy aspekty kształcenia, czyli wiedzę, umiejętności, kompetencje. Sylabusy określają zasady i wymagania wobec studentów, w tym głównie procedury weryfikacji efektów kształcenia. Szczegółowe kryteria określa koordynator przedmiotu i przedstawia studentom w trakcie pierwszych zajęć. Kolejnym etapem weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów uczenia się są praktyki zawodowe, które weryfikują praktyczny wymiar procesu kształcenia. Weryfikacja efektów kształcenia uzyskanych, w wyniku odbycia praktyk, odbywa się na dwóch poziomach: uczelnianym i pracodawcy, z których opinia pracodawcy, jako bezpośrednio prowadzącego praktyki ma znaczący wpływ na zaliczenie praktyki. Kolejnym etapem weryfikacji jest proces dyplomowania. Na Wydziale obowiązują określone zasady dyplomowania. Mają one na celu ujednoczenie konstrukcji pracy i kryteriów jej oceny. W Instytucie Ekonomik Stosowanych i Informatyki na wniosek Zespołu ds. Jakości Kształcenia doprecyzowano wytyczne związane z przygotowaniem prac dyplomowych na kierunku *logistyka*. Trwają prace nad aktualizacją pytań egzaminacyjnych dla ocenianego kierunku. Ostatecznym etapem weryfikacji osiągniętych przez studenta efektów kształcenia jest pozycja absolwentów na rynku pracy.

Jak poinformowano w czasie wizytacji wszystkie, krótko omówione wyżej, działania dotyczące projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowych przeglądów programu

kształcenia, które zmierzają do określenia skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, uwzględniają opinie interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Za takie podjęte przez Władze Wydziału, których inicjatorami byli interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni, można uznać:

1. Zmiany dokonywane na wniosek nauczycieli akademickich dotyczą m. in.:

- zwiększenia liczby godzin zajęć praktycznych np. ćwiczeń informatycznych z przedmiotu „Statystyka” (st. stacj. I stopnia, 1 rok, sem. 2) z 15 na 30 (przedmiot kierunkowy) - zatwierdzone przez Radę Konsultacyjną 04.01.2017, „Zintegrowane systemy informatyczne zarządzania” (studia stacjonarne I stopnia, 3 rok, sem. 5) z 15 do 30 (specjalność „Logistyka transgraniczna”) – zatwierdzone przez Radę Konsultacyjną z dnia 04.01.2017
- zmniejszenia liczby godzin wykładu, „Statystyka” (st. stacj. I stopnia, 1 rok, sem. 2) z 30 na 15 na rzecz zwiększenia godzin ćwiczeń informatycznych (przedmiot kierunkowy) - zatwierdzone przez Radę Konsultacyjną z dnia 04.01.2017
- zmiany sekwencji przedmiotów w semestrach 3 i 4 np. przesunięcie „Outsourcing w działaniach logistycznych przedsiębiorstwa” – z sem. 6 na sem. 4 w następującej formie: wykład: 15h studia stacjonarne, 9h studia niestacjonarne oraz wycofanie ćwiczeń konwersatoryjnych (studia stacjonarne i niestacjonarne) (specjalność: „Logistyka w zarządzaniu przedsiębiorstwem”) – zatwierdzone przez Radę Konsultacyjną 19.03.2018 r., przesunięcie „Bezpieczeństwo finansowe” – z sem. 4 na sem. 3 w następującej formie: wykład: 15h wyk.+15h ćw. inf. studia stacjonarne, 9h wykł. + 9h ćw. inf. studia niestacjonarne (przedmiot kierunkowy) - zatwierdzone przez Radę Konsultacyjną 15.05.2017 r.
- usunięcia niektórych przedmiotów z planu studiów np. wycofanie wykładu „Logistyka a konkurencyjność przedsiębiorstw” z semestru 4 – 30h studia stacjonarne, 18h studia niestacjonarne (specjalność: „Logistyka w zarządzaniu przedsiębiorstwem”) – zatwierdzone przez Radę Konsultacyjną 19.03.2018r., wycofanie przedmiotu „Przedsiębiorczość w działalności logistycznej” z semestru 5 (specjalność: „Logistyka w zarządzaniu przedsiębiorstwem”) – zatwierdzone przez Radę Konsultacyjną 19.03.2018r.
- wprowadzenia w planie studiów nowych przedmiotów takich jak:
  - a) wykład „Organizacja imprez masowych” na semestr 4 – 15h studia stacjonarne, 9h studia niestacjonarne (specjalność: „Logistyka w zarządzaniu przedsiębiorstwem”) – zatwierdzone przez Radę Konsultacyjną 19.03.2018 r.
  - b) przedmiot „Logistyczne aspekty zarządzania zasobami ludzkimi” na semestr 5 w następującej formie: wykład: 30h studia stacjonarne, 18 h studia niestacjonarne; ćwiczenia konwersatoryjne: 15h studia stacjonarne, 9h studia niestacjonarne (specjalność: „Logistyka w zarządzaniu przedsiębiorstwem”) – zatwierdzone przez Radę Konsultacyjną 19.03.2018 r.
  - c) wykładu „Komunikacja międzykulturowa” (studia stacjonarne I stopnia, 3 rok, sem. 5) – 15h (specjalność „Logistyka transgraniczna”) – zatwierdzone przez Radę Konsultacyjną z dnia 04.01.2017 r.
  - d) przedmiot „Przedsiębiorczość i konkurencyjność w działalności logistycznej” na semestr 6 w następującej formie: wykład: 15h studia stacjonarne, 9h studia niestacjonarne; ćwiczenia konwersatoryjne: 15h studia stacjonarne i 9h niestacjonarne (specjalność: „Logistyka w zarządzaniu przedsiębiorstwem”) – zatwierdzone przez Radę Konsultacyjną 19.03.2018 r.

2. Zmiany dokonywane na wniosek studentów dotyczą m. in. zwiększenia liczby godzin zajęć praktycznych z wykorzystaniem komputerów przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby godzin wykładów np. zwiększenie liczby godzin ćwiczeń informatycznych „Systemy informacji logistycznej w przedsiębiorstwie” (studia stacj. i niestacj. I stopnia, 3 rok, sem. 6) z 15 do 30

(st. stacjonarne) oraz z 9 na 18 (st. niestacj.) przy wycofaniu wykładu z siatki specjalności (specjalność „Logistyka w zarządzaniu przedsiębiorstwem”) – zatwierdzone przez Radę Konsultacyjną z dnia 04.01.2017 r., zwiększenie liczby godzin ćw. inf. „Identyfikacja i analiza danych logistycznych” (studia stacjonarne I stopnia, 2 rok, sem. 4) z 30 na 45 przy wycofaniu wykładu z siatki specjalności (specjalność „Logistyka transgraniczna”) – zatwierdzone przez Radę Konsultacyjną z dnia 04.01.2017 r., zwiększenie liczby godzin ćwiczeń informatycznych (de facto zmiana formy ćwiczeń z ćw. aud. na ćw. inf.) z przedmiotu „Bezpieczeństwo finansowe” (st. stacj. i niestacj. II stopnia, 2 rok) - 15h ćw. inf. (wykład 15h bez zmian) (przedmiot kierunkowy) - zatwierdzone przez Radę Konsultacyjną z dnia 04.01.2017 r.

3. Z inicjatywy interesariuszy zewnętrznych zwiększono liczbę godzin zajęć o charakterze aplikacyjnym w ramach oferty zajęć do wyboru np. Geograficzne systemy informacyjne w logistyce (ćw. konw – 30h), Infografika – nowoczesna analiza i wizualizacja danych (ćw. konw – 30h), Giełdy transportowe (ćw. konw – 18h);
4. Z inicjatywy pracowników Wydziału oraz interesariuszy zewnętrznych utworzono Akademię Praktyka Logistyka. W ramach Akademii organizowane są spotkania pracowników i studentów z przedstawicielami firm i instytucji związanych z logistyką, w tym także absolwentami kierunku *logistyka*. Zaproszeni goście dzielą się swoją wiedzą i doświadczeniem zawodowym.

Biorąc powyższe pod uwagę powyższe można stwierdzić, że przedstawiciele interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych są członkami wszystkich ciał odpowiedzialnych za podejmowania kluczowych decyzji dla projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowych przeglądów programu kształcenia.

Podejmowane czynności w obszarze projektowania, monitorowania oraz okresowych przeglądów programów kształcenia, które uwzględniają opinie Interesariuszy wewnętrznych, to:

1. przegląd sylabusów,
2. regularna ocena jakości kształcenia na podstawie ankiet ewaluacyjnych studentów,
3. hospitacja zajęć pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne przez przełożonych i koordynatorów przedmiotów,
4. objęcie wszystkich prac dyplomowych kontrolą antyplagiatową,
5. monitorowanie odbywania konsultacji przez wykładowców oraz realizacji zajęć przeniesionych (z uzasadnionego powodu) na inny termin,
6. stałe monitorowanie i doskonalenie infrastruktury dydaktycznej.

Syntetyczne zestawienie podjętych działań dotyczących projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowych przeglądów programu kształcenia w celu oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia przedstawia poniższa tabela.

Badany obszar	Wnioski z monitorowania i przeglądów, badań oraz rozmów z interesariuszami	Działania doskonalące
Projektowanie i zatwierdzanie programu kształcenia	Dostosowanie planów studiów do postulatów studentów oraz interesariuszy zewnętrznych np. usunięcie przedmiotów: Logistyka a konkurencyjność przedsiębiorstw i Przedsiębiorczość w działalności logistycznej wprowadzenie w to miejsce przedmiotów: Organizacja imprez masowych, Logistyczne aspekty zarządzania zasobami ludzkimi, Przedsiębiorczość i konkurencyjność w działalności logistycznej,	Usunięto wykłady z przedmiotów: Logistyka a konkurencyjność przedsiębiorstw i Przedsiębiorczość w działalności logistycznej oraz wprowadzono w to miejsce przedmiotów: Organizacja imprez masowych, Logistyczne aspekty zarządzania zasobami ludzkimi, Przedsiębiorczość i konkurencyjność w działalności logistycznej.

	<p>Zmiana sekwencji przedmiotów (nauczyciele akademicy) np. Outsourcing w działaniach logistycznych przedsiębiorstwa</p> <p>Zwiększenie liczby godzin zajęć praktycznych oraz zmiana formy prowadzenia zajęć (studenci, nauczyciele akademicy) z przedmiotu Statystyka oraz na specjalnościach: Eurologistyka, Logistyka w zarządzaniu przedsiębiorstwem, Informatyczne wspomaganie decyzji logistycznych; Zmiana formy prowadzenia zajęć z przedmiotów: Logistyka zaopatrzenia, Informatyka logistyczna, Logistyka dystrybucji.</p> <p>Wniosek interesariuszy zewnętrznych o wprowadzenie do programu studiów przedmiotów dających możliwość prowadzenia analiz i symulacji nawiązujących do problemów praktyki gospodarczej np. Geograficzne systemy informacyjne w logistyce, Infografika – nowoczesna analiza i wizualizacja danych Giełdy transportowe</p> <p>Wniosek o kompleksową zmianę specjalności Eurologistyka (nauczyciele akademicy)</p> <p>Potrzeba zwiększenia poziomu kompetencji miękkich (interesariusze zewnętrzni, nauczyciele akademicy) np. wprowadzenie przedmiotu Komunikacja społeczna Wprowadzenie przedmiotu Logistyczne aspekty zarządzania zasobami ludzkimi na semestrze 5 w następującej formie: wykład: 30h studia stacjonarne, 18 h studia niestacjonarne; ćwiczenia konwersatoryjne: 15h studia stacjonarne, 9h studia niestacjonarne (specjalność Logistyka w zarządzaniu przedsiębiorstwem -</p>	<p>Dokonano zmiany prowadzenia przedmiotu Outsourcing w działaniach logistycznych przedsiębiorstwa z semestru 6 ma semestr 4.</p> <p>Zwiększono liczbę godzin ćwiczeń informatycznych z przedmiotu Statystyka oraz na specjalnościach: Eurologistyka, Logistyka w zarządzaniu przedsiębiorstwem, Informatyczne wspomaganie decyzji logistycznych; Dokonano zmiany formy prowadzenia zajęć z przedmiotów: Logistyka zaopatrzenia, Informatyka logistyczna, Logistyka dystrybucji.</p> <p>Włączenie do oferty wykładów do wyboru zajęć o charakterze aplikacyjnym.</p> <p>Dokonano zmianę nazwy specjalności Eurologistyka na Logistyka transgraniczna. Oraz wprowadzono zmianę sekwencji przedmiotów, zwiększono liczbę godzin ćwiczeń informatycznych.</p> <p>Wprowadzono przedmioty Komunikacja społeczna oraz przedmioty Logistyczne aspekty zarządzania zasobami ludzkimi” na specjalności, „Logistyka w zarządzaniu przedsiębiorstwem” (zatwierdzone przez Radę Konsultacyjną kierunku - 19.03.2018)</p>
<p>Monitorowanie procesu kształcenia</p>	<p>Przeгляд po kątem aktualności i atrakcyjności zgłaszanych przez Instytuty WE-S ofert specjalności do rejestracji żetonowej dla studentów WE-S, w tym dla studentów kierunku <i>logistyka</i> (Centrum Kształcenia, Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, nauczyciele akademicy) np. zamknięcie specjalności Innowacyjne technologie materiałowe. Identyfikacja i analiza danych logistycznych (studia stacjonarne I stopnia, 2 rok, sem. 4): zwiększenie liczby godzin ćw. inf. z 30 do 45, zmiana liczby godzin wykładu z 15 na 0. Zintegrowane systemy informatyczne zarządzania (studia stacjonarne I stopnia, 3 rok, sem. 5): zwiększenie liczby godzin ćw. inf. z 15 do 30 (godziny „przechodzą” z przedmiotu</p>	<p>Posiedzenie KdsJK 26.11.2018 r. pkt 11. w sprawie zamknięcia specjalności Innowacyjne technologie materiałowe, KdsJK 29.05.2017 r. pkt. 5. Dokonano zmiany w planie specjalności.</p>

	<p>Narzędzia i systemy e-logistyki zarządzania); przedmiot zyskuje dodatkowo 1 punkt ECTS. Narzędzia i systemy e-logistyki zarządzania (studia stacjonarne I stopnia, 3 rok, sem. 5): usunięcie przedmiotu z planu specjalności (15 godzin wykładu i 15 godzin ćw. inf.).</p> <hr/> <p>Przegląd liczebności grup ćwiczeniowych i dostosowanie ich do oczekiwań grup zainteresowania (nauczyciele akademicy, studenci, Dziekan WE-S, Centrum Obsługi Studenta, Centrum Kształcenia) np. likwidacja grupy na kierunku Analityka gospodarcza w r. a. 2017/2018, likwidacja grupy na kierunku Finanse międzynarodowe, utworzenie dodatkowej grupy na kierunku Finanse i Rachunkowość – wnioski nauczycieli akademickich.</p> <hr/> <p>Uchybienia formalne w sporządzeniu sylabusów przedmiotów (Koordynator przedmiotu, Zespół ds. Jakości Kształcenia), np. błędnie przypisane efekty kształcenia, brak informacji o formie zajęć, błędne informacje o godzinach pracy studenta w ramach zajęć.</p> <hr/> <p>Potrzeba doprecyzowania wytycznych związanych z przygotowaniem prac dyplomowych (nauczyciele akademicy) np. Prace licencjackie: praca teoretyczno-empiryczna (minimum jeden rozdział empiryczny), bezpośredni związek tematyki pracy dyplomowej z teorią logistyki lub teorią zarządzania łańcuchem dostaw w warstwie teoriopoznawczej lub empirycznej, określenie celu pracy i pytań badawczych (zadań szczegółowych), dopuszczenie przypadku, gdy praca dyplomowa opiera się wyłącznie na teorii, w przypadku modyfikacji istniejących algorytmów lub nowatorskiej, aktualnej, trudnej z punktu widzenia zastosowań krajowych tematyki, których jest brak w krajowej gospodarce, jak np. IoT etc. Prace magisterskie: praca teoretyczno-empiryczna (w tym 1-2 rozdziały o charakterze analityczno-empirycznym / empirycznym), praca o charakterze poznawczym lub aplikacyjnym, określenie celu głównego i celów szczegółowych (zadań szczegółowych, pytań badawczych) oraz tezy / hipotezy, część teoretyczna stanowi logiczne wprowadzenie do tematyki pracy (większy stopień szczegółowości i wnikliwości prezentowanych treści; ukazanie tematyki</p>	<hr/> <p>Na większości kierunków zmniejszono liczbę studentów w grupach ćwiczeniowych do 30 osób (doskonalenie rozkładów zajęć)</p> <hr/> <p>Dokonano przeglądu sylabusów i wprowadzono niezbędne modyfikacje przez osoby odpowiedzialne w tym obszarze (protokół z zebrania Zds.JK kierunku <i>logistyka</i>) Szkolenie w dniu 1.02.2019 r. – „Sylabusy jako narzędzie doskonalenia warsztatu dydaktycznego” zorganizowane przez Komisję ds. Doskonalenia Dydaktyki - czas 3 h.</p> <hr/> <p>Opracowano szczegółowe wytyczne pisania prac dyplomowych na kierunku <i>logistyka</i>.</p>
--	---	---

	zagadnień z uwzględnieniem otoczenia bliższego i dalszego).	
Monitorowanie kwalifikacji dydaktycznych nauczycieli akademickich	Potrzeba rozwoju kompetencji innowacyjnego prowadzenia zajęć dydaktycznych, poprzez zastosowanie nowoczesnych metod i narzędzi pracy (Centrum Nauki UŁ, Uczelniana Komisja ds. Doskonalenia Dydaktyki, Katedra Logistyki) np. uczestnictwo w szkoleniach Train the Trainer, Moodle w e-learningu akademickim: podstawowe narzędzia, Tworzenie interaktywnych testów i ankiet - Office 365, System monitorowania rozwoju STRATEG, Xpertis Logistyka.	Zainicjowano na wniosek pracowników Katedry Logistyki programu szkoleń wewnętrznych „Train the Trainer”, w ramach którego zrealizowano w dniu 28.01.2019 r. 1-dniowe szkolenie pt. „W kierunku doskonałego wykładowcy” - szkolenie przeprowadzone zostało przez pracownika Katedry Pracy i Polityki Społecznej. Kolejne szkolenie przeprowadzi mgr T. Siedlecki nt. Profesjonalnej prezentacji dydaktycznej. Szkolenie „Moodle w e-learningu akademickim: podstawowe narzędzia” - zorganizowane przez Komisję ds. Doskonalenia Dydaktyki - czas 6 h. Szkolenie „Tworzenie interaktywnych testów i ankiet - Office 365” - zorganizowane przez Komisję ds. Doskonalenia Dydaktyki - czas 6 h. Szkolenie „Portal geostatystyczny = narzędzie do przestrzennie wizualizacji danych statystycznych - GUS w Łodzi” - czas 4 h. Szkolenie System monitorowania rozwoju STRATEG - GUS w Łodzi zorganizowane w dniu 22.03.2018 r. - czas 4 h Szkolenie „Xpertis Logistyka” zajęcia certyfikowane (13-16.02.2017)
Weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia	Potrzeba uaktualnienia tematyki prac dyplomowych do problemów rynku pracy i otoczenia gospodarczego np. „Outsourcing w procesie dostarczania świadczeń w szpitalach zmieniono” na „Wykorzystanie outsourcingu w strategii logistycznej szpitali, na przykładzie Szpitala Powiatowego w Poddębicach i Szpitala Powiatowego w Turku” Potrzeba wprowadzenia innowacyjnego rozwiązania w procesie obiegu pracy dyplomowej – student promotor (Rektor UŁ, Centrum Obsługi Studenta, nauczyciel akademicki, student) np. cały proces weryfikacji i jej udoskonalania przebiega w systemie APD dzięki komunikatom wysyłanym poprzez system APD; Student wie na jakim etapie jest jego praca dyplomowa.	Wprowadzono dyskusję nad aktualizacją problematyki prac dyplomowych z Zespołem ds. Jakości Kształcenia kierunku <i>logistyka</i> oraz z przedstawicielami pracodawców zapraszanych na wykłady gościnne. Wprowadzono system APD (Archiwum Prac Dyplomowych od roku akademickiego 2016/2017. System udoskonalono nowym programem antyplagiatowym JSA (Jednolity System Antyplagiatowy) od roku akademickiego 2018/2019.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wskazali, iż ich wnioski są brane pod uwagę przy projektowaniu programu kształcenia, przede wszystkim w oparciu o prowadzone ankiety wśród absolwentów kończących kierunek. Przedstawiciele wydziałowego Samorządu Studenckiego wskazali, że władze umożliwiają im aktywny udział w procesie projektowania i monitorowania programu kształcenia. Proces ten odbywa się w oparciu o wewnętrzne procedury włączające interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. W opinii studentów zauważalne są stopniowe zmiany w programach kształcenia dla kolejnych cykli, jako przykłady wymienili zmiany dotyczące zmniejszenia liczby godzin niektórych modułów kształcenia. Regularnie pod koniec każdego semestru prowadzone są ankiety dotyczące modułów kształcenia poprzez system USOS, a jej wnioski są opracowywane i przedstawiane na radzie wydziału oraz publikowane na stronie internetowej. Studenci stwierdzili, iż nie są zapoznawani z wynikami prowadzonej oceny, nie mają pełnej świadomości celu prowadzenia ankiet i nie biorą w nich zbyt chętnie udziału.

3.2.

Publiczny dostęp do informacji to druga sfera oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Publiczny dostęp do informacji jest zapewniany przez strony internetowe UŁ (www) oraz stronę Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego. Dostępny jest również portal informacyjny poświęcony praktykom zawodowym: Za pośrednictwem Internetu udostępniane są ponadto informacje dotyczące rekrutacji oraz informacje o możliwościach dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów (m.in. studiów podyplomowych). Studenci i pracownicy korzystają także z portalu dla pracowników UŁ, gdzie znajduje się wyszukiwarka pracowników wraz z podstawową charakterystyką wykładowcy oraz informacje o terminach konsultacji i niezbędne komunikaty. Pracownicy i studenci Wydziału mają dostęp do elektronicznej informacji (USOSWeb oraz strona internetowa) w zakresie oferty kształcenia, wykładów do wyboru, specjalności, seminariów, zasad zaliczania i sesji egzaminacyjnej, elektronicznych baz danych czasopism oraz pomocy materialnej i socjalnej. Studenci Wydziału i doktoranci mają także dostęp do informacji o konferencjach, możliwościach zrzeszania się w Kołach Naukowych i wydawania periodyków, w których prezentowane są ich osiągnięcia badawcze.

Opiekę nad prawidłowym funkcjonowaniem systemów informatycznych sprawuje jednostka ogólnouczelniana tj. Centrum Informatyki UŁ. Na Wydziale nad stroną internetową opiekę merytoryczną sprawuje Centrum Rozwoju natomiast Sekcja Informatyki zajmuje się administracją domeny wydziałowej. Za treści zamieszczane na stronie odpowiadają poza Centrum Rozwoju, Kierownik Centrum Obsługi Studenta, Centrum Kształcenia, Centrum Nauki i Spraw Pracownika. Nadzór merytoryczny nad całością sprawuje Dziekan Wydziału.

W opinii studentów informacje dostępne na stronie internetowej są dla nich kompletne i aktualne, w razie potrzeby bez problemu mogą znaleźć niezbędne informacje. Uczelnia i Wydział zapewniają dostęp do kompleksowych i aktualnych informacji, poprzez stronę internetową, system dziekanatowy oraz profil w serwisie Facebook. Strona internetowa zawiera wszystkie niezbędne informacje takie jak m.in.: sylabusy, plany zajęć, regulamin studiów, regulamin odpłatności za studia, regulamin przyznawania stypendiów, informacje o domach studenckich, informacje o wymianach studenckich i wsparciu dla osób niepełnosprawnych.

Uczelnia i wydział zapewniają dostęp do kompleksowych i aktualnych informacji, poprzez stronę internetową, system USOS oraz profil w serwisie facebook. W opinii studentów informacje dostępne na stronie internetowej są dla nich kompletne i aktualne, a w razie potrzeby bez problemu mogą znaleźć niezbędne informacje. Strona internetowa zawiera wszystkie niezbędne informacje takie jak m.in.: plany zajęć, regulamin studiów, regulamin przyznawania stypendiów, informacje o domach studenckich, informacje o wymianach studenckich i wsparciu dla osób niepełnosprawnych. Nie są prowadzone formalne działania monitorujące satysfakcję studentów z dostępu do informacji.

Centrum Rozwoju Wydziału w ścisłej współpracy z pozostałymi Centrami Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego UŁ gromadzi uwagi dotyczące publicznego dostępu do informacji i wprowadza na bieżąco niezbędne modyfikacje.

Publiczny dostęp do informacji jest istotną sferą, warunkującą skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny określił i wdrożył procedury dotyczące projektowania i zatwierdzania programów kształcenia. Prowadzi na kierunku *logistyka* monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia z udziałem interesariuszy wewnętrznych, tj. studentów i nauczycieli akademickich, a także zewnętrznych (przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego – Rada Biznesu). Systematyczna analiza tych przeglądów oraz

systematyczna ocena osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia prowadzi do podejmowania działań doskonalących jakość kształcenia na ocenianym kierunku, również z uwzględnieniem zapotrzebowania rynku pracy. Niezbędne jest jednak podjęcie działań mających na celu bardziej skuteczne działania w zakresie weryfikacji prac dyplomowych i przejściowych, w szczególności ich merytorycznej i formalnej oceny.

Jednostka angażuje studentów w proces monitorowania i doskonalenia programu studiów na kierunku. Samorząd studencki reprezentuje ogół studentów Wydziału w pracach ciał kolegialnych Uczelni. Uwagi zgłaszane przez studentów podczas spotkań są brane pod uwagę przy projektowaniu, modyfikacji programów kształcenia.

Monitorowaniu podlega również prowadzona polityka kadrowa, stosowane są ankiety oceniające nauczycieli, zaś ich wyniki są brane pod uwagę między innymi przy obsadzie zajęć dydaktycznych w kolejnych cyklach, jak również w doskonaleniu programu kształcenia.

W toku wizytacji ustalono, że efektem realizowanych działań są propozycje i uwagi, które są stopniowo wdrażane w postaci konkretnych rozwiązań, mających na celu doskonalenie procesu kształcenia.

Wydział zapewnia również pełny publiczny dostęp do pełnych i aktualnych informacji o programach kształcenia oraz bieżącej realizacji procesu kształcenia, tj. zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach dotyczących toku studiów dla wszystkich grup interesariuszy. Zapewnia również dostęp do warunków rekrutacji dla kandydatów na studia. Strona internetowa zawiera wszystkie niezbędne informacje takie jak m.in.: sylabusy, plany zajęć, regulamin studiów, regulamin przyznawania stypendiów, informacje o domach studenckich, informacje o wymianach studenckich i wsparciu dla osób niepełnosprawnych.

W opinii studentów ich wnioski są brane uwzględniane przy projektowaniu programu kształcenia, co widzą m.in. na podstawie zmian w programach kształcenia dla kolejnych cykli kształcenia. Studenci i przedstawiciele samorządu studenckiego mają możliwość uczestniczenia w procesie projektowania i monitorowania programów kształcenia, proces odbywa się w oparciu o procedury angażujące interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Studenci przyznali, że mają dostęp do pełnych i aktualnych informacji dotyczących procesu kształcenia, poprzez stronę internetową, system USOS oraz profil na portalu facebook. W opinii studentów w razie potrzeby mogą bez problemu odnaleźć niezbędne informacje dotyczące pomocy materialnej, planów zajęć, domów studenckich, wymian, wsparciu dla osób niepełnosprawnych oraz sylabusy.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

W roku akademickim 2018/2019 zajęcia dydaktyczne na pierwszym i drugim stopniu studiów kierunku *logistyka* prowadzone są przez 43 nauczycieli akademickich. Wśród nich zdecydowanie

największą grupę stanowią pracownicy jednostek organizacyjnych Instytutu Ekonomik Stosowanych oraz Informatyki, takich jak: Katedra Logistyki, Katedra Badań Operacyjnych, Katedra Informatyki Ekonomicznej, Katedra Pracy i Polityki Społecznej oraz Zakład Analiz i Strategii Przedsiębiorstwa. Według załącznika do raportu samooceny dotyczącego obsady kadrowej w całym procesie dydaktycznym na pierwszym i drugim stopniu ocenianego kierunku studiów uczestniczy:

- 9 nauczycieli akademickich ze stopniem doktora habilitowanego nauk ekonomicznych, wśród których cztery osoby uzyskały ten stopień w dyscyplinie ekonomia, trzy w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i dwie osoby w dyscyplinie finanse,

- 25 pracowników ze stopniem naukowym doktora nauk ekonomicznych, wśród których 20 nauczycieli akademickich uzyskało ten stopień w dyscyplinie ekonomia z przewagą specjalności związanych z zastosowaniem metod ilościowych w gospodarce i informatyki ekonomicznej, 3 osoby w zakresie nauk o zarządzaniu i 2 osoby w dyscyplinie finanse,

- 3 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora, reprezentujących dziedziny nauk medycznych ze specjalnością z zakresu ekonomiki zdrowia, nauk technicznych ze specjalnością z zakresu informatyki oraz nauk humanistycznych ze specjalnością w zakresie socjologii

- 6 magistrów, zatrudnionych na stanowiskach asystentów, którzy ukończyli studia na kierunkach związanych z ekonomią (3 osoby), naukami o zarządzaniu (2 osoby) oraz informatyką (1 osoba).

Logistyka i zarządzanie łańcuchami dostaw stanowi główną domenę naukowo-badawczą zaledwie w przypadku dwóch nauczycieli akademickich ze stopniem doktora habilitowanego oraz pięciu pracowników ze stopniem doktora nauk ekonomicznych. Jak wynika z informacji zawartych na stronie internetowej Wydziału Ekonomiczno – Socjologicznego oraz Instytutu Ekonomik Stosowanych i Informatyki niektórzy z pracowników specjalizujących się w logistyce i zarządzaniu łańcuchami dostaw są jednocześnie członkami zespołu powstałej w 2017 roku Katedry Logistyki oraz pracują w Zakładzie Analiz i Strategii Przedsiębiorstw. Wśród pracowników zaangażowanych w proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów dominują nauczyciele akademicy reprezentujący dyscyplinę ekonomia. Mimo, że w większości specjalizują się w informatyce i badaniach operacyjnych, które są ważnymi narzędziami dla optymalizacji decyzji z wykorzystaniem technologii teleinformatycznych oraz metod ilościowych, to ich obecna nadreprezentacja w strukturze kwalifikacji nauczycieli akademickich zaangażowanych w proces dydaktyczny nie w pełni sprzyja osiągnięciu pogłębionej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oczekiwanych wobec absolwentów ocenianego kierunku studiów. Zbyt mała liczba nauczycieli specjalizujących się w logistyce przedsiębiorstw produkcyjno-handlowych oraz zarządzaniu łańcuchami dostaw w stosunku do reprezentantów innych specjalności naukowo-badawczych jest powodem zdiagnozowanych przypadków niewłaściwej obsady zajęć dydaktycznych, co zostało zaprezentowane w załączniku numer 4.

Większy niż dotychczas udział w procesie dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów na poziomie licencjackim i magisterskim powinni mieć pracownicy Katedry Logistyki oraz innych jednostek organizacyjnych Instytutu Ekonomik Stosowanych i Informatyki, którzy specjalizują się w działalności naukowo-badawczej lub mają doświadczenie w zakresie logistyki przedsiębiorstw produkcyjno-handlowych, zarządzania łańcuchami dostaw oraz ekonomiki transportu.

Według danych z systemu USOS na dzień 10 października 2018 na pierwszym i drugim stopniu ocenianego kierunku studiów w trybie stacjonarnym studiowało 588, a w trybie niestacjonarnym 227 studentów. W stosunku do danych z 2015 roku liczba studentów jest względnie stała, przy czym nastąpił znaczny spadek liczby studentów II stopnia studiów niestacjonarnych, który został zrekompensowany większą liczbą studentów stacjonarnych. Ogólna liczba 815 studentów kierunku *logistyka* pozwala na utrzymanie dopuszczalnych relacji

między liczbą studentów a kadrami akademicką zaangażowaną w proces kształcenia na poziomie poniżej 1 do 19.

4.2

Nauczyciele akademicki zaangażowani w proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów posiadają znaczące osiągnięcia naukowe oraz odpowiednie przygotowanie dydaktyczne. Realizują granty badawcze i systematycznie publikują ich wyniki, także w postaci podręczników i skryptów akademickich o tematyce zgodnej ze swoimi domenami naukowymi. W czasie wizytacji, na podstawie informacji w załączonej do raportu charakterystyce kadry dydaktycznej, wstępnie zdiagnozowano jednak 10 przypadków niewłaściwej obsady kadry, prowadzącej łącznie aż 20 zajęć dydaktycznych. Na podstawie dodatkowych wyjaśnień przesłanych od Prodziekana Wydziału wraz załącznikiem zawierającym szczegółowe informacje o dorobku naukowym i doświadczeniach zawodowych ostatecznie nieprawidłowości stwierdzono w odniesieniu do obsady kadrowej w przypadku 5 nauczycieli i prowadzonych przez nich zajęć dydaktycznych z takich przedmiotów, jak: Zarządzanie projektami logistycznymi, Marketing usług logistycznych, Marketing komunikacyjny w logistyce przedsiębiorstw, Logistyka i zarządzanie łańcuchami dostaw, Przedsiębiorczość w działalności logistycznej oraz Zarządzanie produkcją i usługami (szczegółowe wykaz osób, form zajęć wraz z uzasadnieniem zastrzeżeń wobec ich obsady znajduje się w załączniku numer 4).

Na podstawie oceny wybranych prac dyplomowych stwierdzono przypadki niewystarczającej dbałości promotorów oraz studentów o przestrzeganie standardów obowiązujących przy pisaniu prac magisterskich. Nieprawidłowości polegają głównie na niesatysfakcjonującym poziomie części teoretycznej z wykorzystaniem aktualnego piśmiennictwa krajowego z zakresu logistyki i zarządzania łańcuchami dostaw oraz braku nawiązania do specjalistycznej literatury zagranicznej. Mimo wielu przedmiotów dotyczących zastosowania metod ilościowych w logistyce z reguły nie są one wykorzystywane w pracach dyplomowych. Należy jednak stwierdzić, że konsekwencją słabości natury merytorycznej i formalnej prac są obniżone ich oceny, które są szczegółowo i obiektywnie uzasadniane w ocenach końcowych prac przez ich promotorów i recenzentów. Szczegółowe uwagi dotyczące niedoskonałości w procesie weryfikacji zakładanych efektów kształcenia na podstawie oceny prac etapowych i końcowych znajdują się w części I i II załącznika numer 3.

4.3.

Władze Uniwersytetu Łódzkiego oraz Wydziału Ekonomiczno- Socjologicznego tworzą sprzyjające warunki dla rozwijania potencjału naukowo- dydaktycznego pracowników. Pracownicy Instytutu Ekonomik Stosowanych i Informatyki systematycznie uczestniczą w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych, biorą także udział w międzynarodowym programie mobilności kadry Erasmus+ oraz mają możliwość podnoszenia swoich kwalifikacji przez uczestnictwo w szkoleniach z zakresu zarządzania, informatyki na potrzeby zarządzania logistycznego, analizy danych i bezpieczeństwa informacji. Prowadzą także badania własne i statutowe, których tematyka jest związana z różnymi obszarami działalności i decyzji logistycznych.

Wszyscy pracownicy dydaktyczno – naukowcy Wydziału są poddawani ocenie i premiowani na podstawie osiągnięć w pracy badawczo- naukowej. Kompetencje dydaktyczne poszczególnych nauczycieli akademickich są również oceniane przez studentów na podstawie anonimowych ankiet. Efektem wszystkich wymienionych działań są niekwestionowane osiągnięcia Wydziału Ekonomiczno- Socjologicznego, który posiada pełne uprawnienia akademickie oraz w ostatniej ocenie parametrycznej uzyskał najwyższą kategorię naukową.

Studenci mają możliwość oceny nauczycieli akademickich poprzez ankiety w systemie USOS oraz kierując swoje wnioski i opinie do prodziekana. W ich opinii system funkcjonuje sprawnie a ich wnioski są brane pod uwagę. Wyniki z ankiet studenckich mają wpływ na ocenę okresową pracownika. W opinii studentów podejmowane są działania mające na celu doskonalenie kadry naukowej. Ponadto studenci wyrazili bardzo pozytywne opinie dotyczące kadry naukowej, z która odbywają zajęcia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

W procesie kształcenia studentów na kierunku *logistyka* uczestniczy stosunkowo liczny zespół pracowników naukowo- dydaktycznych, zatrudnionych przede wszystkim w jednostkach organizacyjnych Instytutu Ekonomik Stosowanych i Informatyki. Oceniając strukturę kwalifikacji zawodowych pracowników uczestniczących w procesie kształcenia, stwierdzono dysproporcję między dużą liczbą pracowników specjalizujących się w informatyce oraz zastosowaniach metod ilościowych w ekonomii w stosunku do nielicznej kadry posiadającej znaczący dorobek naukowy lub praktykę zawodową w zakresie organizacyjno- zarządczych aspektów logistyki oraz zarządzania łańcuchami dostaw.

Kadra naukowo-dydaktyczna jest dobrze przygotowana do prowadzenia zajęć, a także ma bardzo duże doświadczenie. Studenci przyznają, iż zauważają podejmowane działania mające na celu doskonalenie kadry prowadzącej proces kształcenia przede wszystkim w oparciu o wnioski z ankiet studenckich.

Do słabych stron polityki kadrowej, które zostały zdiagnozowane przez członków Zespołu oceniającego należą:

- relatywnie liczne przypadki niewłaściwej obsady kadrowej zajęć dydaktycznych z przedmiotów kierunkowych i specjalizacyjnych,
- nieprawidłowości w procesie weryfikacji efektów kształcenia, co wynika z analizy zawartości merytorycznej wybranych prac magisterskich oraz prac zaliczeniowych (zob. załącznik numer 3).

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Na podstawie zdiagnozowanych słabości dotyczących polityki kadrowej zaleca się:

1. Intensyfikację nadzoru nad weryfikacją efektów kształcenia, w tym zwłaszcza większą dbałość o spełnianie standardów prac magisterskich w zakresie doboru źródeł literaturowych oraz analizy danych i optymalizacji z wykorzystaniem poznawanych na zajęciach metod ilościowych,
2. Wyeliminowanie zdiagnozowanych przypadków niewłaściwej obsady zajęć dydaktycznych, co dotyczy w szczególności przedmiotów z kierunkowych zakresu logistyki, marketingu i zarządzania procesami produkcyjnymi.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Jednostka prowadzi intensywną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym i naukowym, która ma istotny wpływ na kształt programu kształcenia i jego realizację na kierunku *logistyka*. Znaczącą rolę w formułowaniu i ocenie treści programowych z punktu widzenia potrzeb rynku pracy odgrywa powołana w roku akademickim 2016/2017 na kierunku *logistyka* „Akademia Praktyka Logistyka”, a na Wydziale - Centrum Praktyk i Szkoleń

Zawodowych oraz „Rada Biznesu”, w skład których wchodzi przedstawiciele sektora przedsiębiorstw, mediów oraz instytucji publicznych.

Celem „Akademii Praktyka Logistyka” jest umożliwienie studentom spojrzenia na aspekty omawiane w ramach zajęć kursowych przez pryzmat praktyki gospodarczej. Jest to możliwe w ramach organizowanych cyklicznych spotkań ze specjalistami m.in. w zakresie zarządzania logistyką i łańcuchami dostaw, analizy danych logistycznych oraz optymalizacji procesów logistycznych. Podjęta współpraca ma rozległy charakter i obejmuje np. współpracę ze strategicznymi praktykodawcami i partnerami kierunku. Poniżej zrealizowane tematy, jak i zaplanowane na najbliższy semestr:

Rok akademicki 2016/2017:

- 1.03 – Logistyka w wirze Lean (General Electric),
- 15.03 – Transport intermodalny w Polsce oczami spedytora (Speedbergx),
- 22.03 – Źródła standardów w magazynie (MGL Grupa Mago),
- 29.03 – Wyzwania w realizacji strategii rozwoju zrównoważonego w międzynarodowym transporcie (Gopet Trans),
- 05.04 – Zaintegrowane rozwiązania logistyczne (WDX Warehouse Development Experts),
- 26.04 – Funkcja zakupów w przedsiębiorstwie. Wpływ na kształtowanie łańcucha dostaw (Philips),
- 10.05 – Usługi dodane – przyszłość logistyki (Raben),
- 31.05 – Jak polski „Harley-Davidson” trafił do Singapuru, a gęsie pióra do Japonii, czyli lotniskowa działalność Cargo (Cargo Lodz Airport),
- 07.06 – Obecność logistyki w zakładzie karnym (Służba Więzienna).

Rok akademicki 2017/2018:

- 11.10 – E-Commerce w logistyce (FM Polska)
- 25.10 – Modna *logistyka* – implementacja usług magazynowych dla branży fashion w praktyce (Panalpina Polska),
- 8.11 – Zabezpieczenia i koordynacja imprez w obszarze miejskim (Straż Miejska w Łodzi),
- 22.11 – Aspekty jakościowe w systemie łańcucha dostaw (Padav Polska),
- 13.12 – Logistyka produkcji w AQ Wiring Systems (AQ Wiring Systems),
- 10.01 – Automatyzacja procesów magazynowych w sieci handlowej (Rossmann),
- 28.02 – Automatyzacja procesów magazynowych i transportowych przy pomocy systemów klasy WMS oraz TMS (Optidata),
- 7.03 – Zintegrowane rozwiązania logistyczne (WDX),
- 14.03 – Transport dostosowany do potrzeb współczesnego klienta (DSV),
- 21.03 – „Akcja – optymalizacja!”
- 11.04 – SICK – Zdrowe podejście do logistyki (SICK),
- 9.05 – Koordynacja imprez masowych w obszarze miejskim (Komenda Miejska Policji w Łodzi),
- 30.05 – Logistyczne aspekty obsługi zamówień pośrednio-produkcyjnych w przedsiębiorstwie (ABB).

Rok Akademicki 2018/2019:

- 10.10 Czy do logistyki potrzebny jest talent? (Ammplify),
- 24.10 Intermodalna gorączka – modny transport (Spedcont),
- 14.10 "Cesarz, Królowa, oraz reszta szlachty" (MGL Sp. z o.o),
- 28.11 Optymalizacja procesów magazynowych (Frigo Logistics),
- 12.12 Od ziarna do czekolady (Barry Callebaut),

- 9.01 Łańcuch logistyczny utkany z inspirujących historii kobiet (Rohlig Suus Logistics SA).

Semestr letni 2018/2019:

- 27.02 Zarządzanie zapasami w magazynie (Decathlon Logistics),
- 13.03 Dystrybucja globalna (TME),
- 27.03 Zarządzanie łańcuchem dostaw (Flint Group),
- 3.04 Łańcuch dostaw w farmacji (Polska Grupa Farmaceutyczna),
- 8.05 Zarządzanie procesami w ochronie zdrowia (NZOZ Lean),
- 22.05 Lean w przedsiębiorstwie (Experts 4 Business).

Głównym zadaniem Rady Biznesu jest zbliżenie środowiska nauki i praktyki gospodarczej. Jednym z obszarów współpracy jest dostosowanie programów kształcenia do potrzeb rynku pracy. Sugestie członków Rady Biznesu wykorzystywane są w podejmowaniu tematyki prac dyplomowych oraz organizacji praktyk studenckich.

Rada Biznesu corocznie organizuje cykle wykładów dla studentów „Bliżej praktyki”. Obecnie trwa już siódma edycja cyklu wykładów, których tematyka dotyczy aktualnych zagadnień z zakresu funkcjonowania gospodarki, ekonomii, inwestycji, finansów, zarządzania oraz zagadnień społecznych. Prowadzącymi wykłady są osoby z praktyki społeczno-gospodarczej, np. przedstawiciele firm takich jak np. Deloitte, Dom Jubilerski A&A, EY Polska, Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi, Infosys Poland Sp. z o.o., Kastor SA, ING Bank Śląski S.A., BFF Polska S.A., Narodowy Bank Polski, OSTC Poland Sp. z o.o., Philips Polska, Polskapers Sp. z o.o. Oddział Prasa Łódź, PwC w Łodzi, Robotnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa „Bawełna” w Łodzi, Bank Zachodni WBK, Shumee SA, Sonoco Poland Packaging Services Sp. z o.o., Toya Sp. z o.o., Avallon Sp. z o.o., LONG TERM MANAGEMENT Sp. z o.o., Accenture Sp. z o.o., BRE Bank SA mBank, dyrektorzy banków i Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości. Zaletą wykładów jest bezpośredni kontakt z praktykami oraz realnymi problemami. Uczestnictwo w wykładach umożliwia zdobycie unikatowego doświadczenia przydatnego przy ubieganiu się o praktyki, staże czy pracę.

Poniżej znajdują się przykładowe tematy wykładów:

- „Jak znaleźć idealnego pracownika – czyli zostać ekspertem ds. rekrutacji,,
- „Co dalej z ropą naftową? Perspektywy rafinerii i petrochemii”,
- “The New Danfoss – An exclusive insight into an industrial transformation”,
- „Innowacje w bankowości”,
- „Rola biegłego rewidenta (audytora) we współczesnym świecie”,
- „Technologia jako kluczowy element w budowaniu przewagi konkurencyjnej”,
- „Jak założyć i prowadzić własną firmę - z doświadczeń konsultanta ośrodka Enterprise Europe Network”,
- „Zmierzch marketingu. Jak wykorzystać social media w biznesie?”,
- „Wpływ technologii na środowisko pracy – podnoszenie kompetencji pracownika, a ryzyko wyparcia z rynku,,
- „Technologie wspierające rozwój biznesu,,
- „Technologiczne trendy rynkowe – Robotics Process Automation, Big Data i Data Analytics,,
- „Technologie w zarządzaniu organizacją,,
- „Technologie w zarządzaniu zespołami wirtualnymi.

Każda osoba uczestnicząca w wykładach otrzymuje świadectwo ukończenia cyklu wykładów „Bliżej praktyki” wydane przez Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny UŁ.

Innymi inicjatywami podejmowanymi przez Radę Biznesu np.:

- zajęcia do wyboru (w tym roku wybrane przez studentów kierunku *logistyka*) pt. „Zrozumieć biznes” prowadzone przez praktyków łódzkich firm, na których rozwiązywane są studia przypadku. Zastosowanie metody studium przypadku pozwala na rozwinięcie i udoskonalenie kompetencji wymaganych od menedżerów, takich jak np. umiejętność analizy, syntezy, identyfikacji problemów, proponowania rozwiązań czy podejmowania decyzji. Metoda ta umożliwia zaangażowanie studentów w proces kształcenia i zmotywowanie ich do samodzielnej pracy i do rozwijania umiejętności krytycznego myślenia.
- warsztaty organizowane pod nazwą: „Współczesny biznes. Gdzie szukać swojej szansy?” Podczas spotkań studenci będą mieli okazję wysłuchać, ale też porozmawiać z przedstawicielami biznesu, którzy pod
- czas spotkań będą poruszać kluczowe kwestie dotyczące współczesnego biznesu. Celem spotkań jest wskazanie studentom możliwości zawodowych, szans, jakie daje im rynek pracy. Pierwsze spotkanie pt. „Kogo szukają współcześni pracodawcy?”. Inne tematy, jakie planujemy poruszyć podczas spotkań to problem sukcesji w przedsiębiorstwie, klastry i inkubatory przedsiębiorczości, jako szansa dla młodego przedsiębiorcy czy też analizy ekonomiczne, jako obszar potencjalnej aktywności zawodowej.
- w tym roku organizowana jest druga edycja mapy biznesowej. Idea inicjatywy polega na tym, że zespoły tworzone przez studentów rozwiązują realne problemy biznesowe zgłoszone przez Organizatorów – firmy prowadzące swoją działalność na terenie Łodzi. W trakcie trwania konkursu Studenci spotykają się z przedstawicielami firm, odwiedzają ich siedziby i poznają specyfikę ich pracy. Celem Konkursu jest budowanie świadomości otoczenia rynkowego w regionie łódzkim wśród studentów Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego, zderzenie praktyki biznesowej z wiedzą pozyskiwaną przez studentów w trakcie zajęć uniwersyteckich, rozwijanie umiejętności pracy zespołowej poprzez zaangażowanie studentów w zespoły projektowe oraz możliwość zaprezentowania się poszczególnych uczestników konkursu przedstawicielom firm.
- „Śniadanie z przedsiębiorcą” zainaugurowane z kwietnia 2018 r. Celem przedsięwzięcia jest promowanie i wspieranie przedsiębiorczości wśród studentów poprzez przedstawianie przedsiębiorców i przykładów firm, które inspirują do poszukiwania i wdrażania własnych pomysłów na biznes. Podczas spotkań przy śniadaniu, zaproszeni przedsiębiorcy opowiadają o swojej drodze od pomysłu na przedsięwzięcie biznesowe, poprzez etap jego oceny, aż do wdrożenia, bądź też przedstawiają określony obszar związany z życiem startupów.
- najnowszą inicjatywą Rady Biznesu jest konkurs Eksoc StartUp! Celem konkursu jest promowanie i wspieranie innowacyjnych przedsięwzięć biznesowych wśród studentów łódzkich uczelni poprzez współpracę z praktykami, ekspertami i nauczycielami akademickimi.. Zadanie konkursowe polega na opracowaniu szczegółowych koncepcji biznesowych oraz projektów w formie prototypów, eksponatów, wizualizacji, posterów. W ramach konkursu przewidziane są szkolenia i warsztaty, indywidualne wsparcie mentorów oraz wsparcie organizacyjne i merytoryczne dla zespołów, które zdecydują się wdrożyć opracowane projekt. Główna nagroda wynosi 15000 zł. Sponsorami konkursu są firmy Long Term Management, PwC, Shumee, CERi, Accenture oraz Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny.

Centrum Praktyk i Szkoleń Zawodowych zajmujące się bezpośrednią strategiczną współpracą z praktykodawcami i partnerami kierunku *logistyka*. Aktualnie podpisanych jest 11 umów o współpracę.

Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Instytut Ekonomik Stosowanych i Informatyki oraz Katedra Logistyki prowadzi intensywną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym przez co studenci kierunku *logistyka* mają szerokie spektrum możliwości korzystania z organizacji szkoleń i warsztatów, tworzonych ofert staży i praktyk zawodowych, zajęć z

praktykami oraz wizyt studyjnych. Wizyty studyjne wykraczają poza ramowy plan studiów, ale są realizowane, jako uzupełnienie konkretnych przedmiotów np. Logistyka dystrybucji i Logistyka zaopatrzenia – Transfer Multisport Elektronik sp z o.o., Ekologistyka – Sortownia Odpadów MPO Łódź, Centra logistyczne – Gopet Poland.

Na Wydziale istnieje również możliwość zatrudniania dodatkowo doświadczonych praktyków do przeprowadzania zajęć dydaktycznych wynikających z programu studiów na semestr lub rok akademicki na zasadzie umowy zlecenia.

Przedstawiciele interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych są członkami wszystkich ciał odpowiedzialnych za podejmowania kluczowych decyzji dla projektowania, monitorowania i realizacji programów i efektów kształcenia. Interesariusze wewnętrzni są członkami Rady Konsultacyjnej, Komisji ds. Jakości Kształcenia, Rady Wydziału, natomiast przedstawiciele pracodawców zasiadają w Radzie Biznesu i Radach Konsultacyjnych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka prowadzi intensywną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym i naukowym, która ma istotny wpływ na kształt programu kształcenia i jego realizację na kierunku *logistyka*.

Znaczącą rolę w formułowaniu i ocenie treści programowych z punktu widzenia potrzeb rynku pracy odgrywa powołana w roku akademickim 2016/2017 na kierunku *logistyka* „Akademia Praktyka Logistyka”, a na Wydziale - Centrum Praktyk i Szkoleń Zawodowych oraz „Rada Biznesu”, w skład których wchodzi przedstawiciele sektora przedsiębiorstw, mediów oraz instytucji publicznych.

Dobre praktyki

1. Wykłady w ramach „Akademia Praktyka Logistyka”.

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Z przedstawionych materiałów wynika, że w programie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia na kierunku *logistyka* przeważająca część zajęć jest realizowana w formie wykładu oraz ćwiczeń konwersatoryjnych. Zaliczenie powyższego wykładu wymaga studiowania obszernej literatury fakultatywnej, w tym w językach obcych, wykraczającej poza treści przekazane bezpośrednio przez wykładowcę i zawarte w podstawowym podręczniku. Ćwiczenia konwersatoryjne stanowią interaktywną formę zajęć, prowadzoną w języku polskim lub obcym i również wymagającą studiowania literatury w języku obcym. Jednak analiza prac dyplomowych wykazała, że studenci w bardzo małym stopniu korzystają z literatury w językach obcych (zwłaszcza studenci studiów I stopnia).

Zgodnie z planem studiów stacjonarnych pierwszego stopnia ocenianego kierunku od czwartego do szóstego semestru studenci uczestniczą w wykładach do wyboru w języku obcym w wymiarze 30 godzin w semestrze. W ofercie kierowanej do studentów mieści się kilkadziesiąt propozycji tematycznych, spośród których w każdym semestrze uruchamianych jest kilkanaście wykładów².

---

² W latach 2016/2017 i 2017/2018 studenci kierunku *logistyka* mieli możliwość uczestniczenia w szerokiej gamie tematycznej wykładów do wyboru w języku obcym. Liczba uruchomionych wykładów w kolejnych semestrach tego

Tabela 1. Liczba studentów kierunku *Logistyka* (w tym obcokrajowców) uczestniczących w wykładach w językach obcych prowadzonych przez pracowników IESiI oraz pracowników spoza Instytutu w latach 2016-2019

Wyszczególnienie	Rok akademicki			Razem
	2016/2017	2017/2018	2018/2019	
Dydaktycy IESiI	65 (1)	56 (4)	129 (5)	250 (10)
Dydaktycy spoza IESiI	274 (3)	227 (5)	120 (4)	621 (12)
Razem	339 (4)	283 (9)	249 (9)	871 (22)

W ofercie znajdują się wykłady w językach: angielskim, niemieckim i rosyjskim. Wykłady te mają charakter międzykierunkowy, ponadto są skierowane również do obcokrajowców kształcących się na WES. Tworzy to okoliczności sprzyjające nawiązywaniu kontaktów i wymianie doświadczeń w wymiarze międzynarodowym. Jednak należy zauważyć, że liczba studentów na tych wykładach w okresie 2016-2019 znacznie się zmniejszyła (około 25 proc.).

Studenci kierunku *logistyka* mają również możliwość udziału w wykładach dziekańskich w językach obcych o interdyscyplinarnym charakterze, co wpisuje się w ogólnoakademicki profil studiów ocenianego kierunku. Na zajęcia te uczęszcza około ¼ Studentów kierunku *logistyka*.

Corocznie w ofercie wykładów w języku obcym znajdują się propozycje zajęć prowadzonych przez profesorów wizytujących. W gronie tym znaleźli się m.in.: profesorowie z Korea Polytechnic University (Korea Południowa), Goethe-University Frankfurt am Main. (Niemcy), z Vasyl` Stus Donetsk National University (Ukraina), z Thaksin University (Tajlandia).

Lektoraty z języków obcych na studiach I stopnia kierunku *logistyka* prowadzone są w wymiarze 150 godzin na studiach stacjonarnych i 54 godzin na studiach niestacjonarnych, od drugiego do czwartego semestru studiów. Warunkiem wstępnym udziału w wybranym przez Studenta lektoracie jest posiadanie umiejętności językowych na poziomie B1 według kryteriów CEF (Common European Framework). Na kierunku *logistyka* umiejętności te są weryfikowane na podstawie przeprowadzanego w pierwszym semestrze, obowiązkowego dla wszystkich studentów, testu diagnostycznego. Studenci mają możliwość wyboru jednego z sześciu języków nowożytnych, tj. angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego, francuskiego, hiszpańskiego lub włoskiego. Zajęcia z języka obcego ukierunkowane na tematykę logistyczną – studenci poznają słownictwo logistyczne. W ramach oferty SJO UŁ studenci mają możliwość udziału w pozaprogramowych odpłatnych kursach dokształcających w zakresie języków obcych na różnych poziomach, w tym w zakresie terminologii ekonomicznej, biznesowej i prawniczej. Istnieje także możliwość uczestnictwa w nieodpłatnym dla studentów UŁ kursie języka chińskiego. Jednak przy spotkaniu ze studentami, wyrazili oni opinię, że nauczanie języków obcych nie jest dostateczne. Zwłaszcza podkreślali brak studiów języka obcego na II stopniu. Z oceny prac dyplomowych wynika, że dla wielu z nich (jak na I, tak i II stopniu) posługiwanie się językiem obcym (angielskim) jest problematyczne.

Liczba studentów obcokrajowców studiujących na kierunku *logistyka* stale wzrasta. Około 85 proc. stanowią studenci z Ukrainy, 9 proc. – z Białorusi, i po 3 proc. z Mongolii oraz Armenii.

Tabela 2. Liczba studentów obcokrajowców studiujących na kierunku *Logistyka* w latach 2016-2019 (w tym studenci, którzy ukończyli kurs języka polskiego w SJO)

okresu wyniosła odpowiednio: 11, 16, 12, 20. W bieżącym roku akademickim uruchomionych zostało 10 wykładów do wyboru w języku obcym w semestrze zimowym, zaś w semestrze letnim jest przewidzianych do realizacji 16 wykładów tego typu.

Rok akademicki	2016/2017								2017/2018								2018/2019							
Tryb studiów	Stacjonarne				Niestacjonarne				Stacjonarne				Niestacjonarne				Stacjonarne				Niestacjonarne			
Stopień studiów	I		II		I		II		I		II		I		II		I		II		I		II	
Wyszczególnienie	Liczba studentów	w tym kurs SJO	Liczba studentów	w tym kurs SJO	Liczba studentów	w tym kurs SJO	Liczba studentów	w tym kurs SJO	Liczba studentów	w tym kurs SJO	Liczba studentów	w tym kurs SJO	Liczba studentów	w tym kurs SJO	Liczba studentów	w tym kurs SJO	Liczba studentów	w tym kurs SJO	Liczba studentów	w tym kurs SJO	Liczba studentów	w tym kurs SJO	Liczba studentów	w tym kurs SJO
ze względu na tryb i stopień studiów	15	3	5	1	0	0	0	0	21	2	6	1	1	0	0	0	27	2	6	0	0	0	1	0
ze względu na tryb studiów	20				0				27				1				33				1			
w tym studenci z odbytym kursem SJO	4				0				3				0				2				0			
w danym roku akademickim	20								28								34							
w tym studenci z odbytym kursem SJO	4								3								2							

Wysoko cenioną formą wsparcia dla obcokrajowców podejmujących studia w języku polskim jest możliwość nauki/doskonalenia języka polskiego w ramach szerokiego spektrum kursów organizowanych przez Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego³. Jest to najstarsza, działająca od 1952 roku, instytucja w Polsce specjalizująca się w uczeniu cudzoziemców języka polskiego jako obcego. Jednak liczba studentów z odbytym kursem SJO zmniejsza się (zob. tabela 2).

Rozwój międzynarodowej mobilności badawczej pracowników naukowych oraz mobilności edukacyjnej studentów i pracowników kierunku *logistyka* rozwija się na płaszczyźnie ogólnej działalności Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego (WES) UŁ. Na WES funkcjonowało w ostatnich latach ponad 150 umów mobilnościowych w ramach programów: Erasmus, Erasmus Plus oraz Mobility Direct. Dzięki programowi Erasmus w latach 2013-2018 za granicą kształciło się 16 studentów Logistyki, w tym 4 w semestrze zimowym bieżącego roku akademickiego. W roku akademickim 2018/2019 w ramach tego programu studiuje siedmiu studentów ocenianego kierunku.

Tabela 3. Wyjazdy mobilnościowe studentów Logistyki w ramach programu Erasmus w latach 2013-2019

Wyszczególnienie	Rok akademicki					
	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Liczba studentów ogółem WES	28	27	24	64	24	26

³ <http://sjpdc.uni.lodz.pl/>

W tym: liczba studentów Logistyki	2	6	4	-	-	7
-----------------------------------	---	---	---	---	---	---

Studenci WES, w tym również kształcący się na kierunku *logistyka*, wykazują zainteresowanie udziałem w kolejnych edycjach Summer School. W latach 2013-2018 w łódzkich i międzynarodowych edycjach *Summer School* - organizowanych przez WES UŁ i Uniwersytety w Sao Paulo (Brazylia), w Tuluce (Meksyk) i w Quito (Ekwador) - udział wzięło 161 studentów WES, w tym 26 studentów z kierunku *logistyka* (8 studentów I stopnia i 18 studentów II stopnia).

Tabela 4. Wyjazdy mobilnościowe Studentów Logistyki w ramach programu Summer School w latach 2013-2019

Wyszczególnienie	Rok akademicki					
	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Liczba studentów ogółem WES	43	32	27	40	10	9
W tym: liczba studentów Logistyki	11	6	6	3	-	-

Celem zachęcenia studentów do większej mobilności międzynarodowej Kolegium Dziekańskie rozważa realizację różnego rodzaju zachęt (patrz Dobre praktyki).

Nauczyciele akademicy, prowadzący zajęcia na kierunku *logistyka*, także wykazują rosnące zainteresowanie wyjazdami dydaktycznymi w ramach programu Erasmus Plus. W latach 2013-2018 miało miejsce 17 takich wyjazdów: do Hiszpanii 4, na Węgry 3, do Rumunii 3, do Niemiec 2, do Włoch 2, do Estonii 1, do Portugalii 1, do Czech 1. Oceniając ogólną międzynarodową mobilność nauczycieli akademickich i pracowników kierunku *logistyka*, nie jest ona bardzo aktywną

Tabela 5. Wyjazdy dydaktyczne pracowników IESiI w latach 2016-2018

L.p.	Kierunek wyjazdu	Liczba osób w roku 2016/17	Liczba osób w roku 2016/17	Liczba osób w roku 2017/18
1.	Rumunia	-	2	1
2.	Hiszpania	-	3	1
3.	Estonia	-	1	-
4.	Niemcy	-	1	1
5.	Włochy	-	2	-
6.	Węgry	-	-	3
7.	Portugalia	1	-	-
8.	Czechy	1	-	-
Razem		2	9	6

Doświadczenie zdobyte przez dydaktyków w trakcie zagranicznych wyjazdów do renomowanych ośrodków akademickich pozwala na rozszerzenie katalogu metod dydaktycznych i sposobów nauczania oraz doskonalenie programów kształcenia na ocenianym kierunku. Po powrocie z zagranicznych wyjazdów dydaktycznych pracownicy dzielą się na zebraniach katedr/instytutu swoimi doświadczeniami, co przekłada się na zmiany w programach i metodach nauczania w IESiI.

Na kształt oferty programowej i treści nauczania przekładają się również doświadczenia naukowe i badawcze płynące z uczestnictwa pracowników WES, prowadzących zajęcia na

kierunku *logistyka*, w licznych zagranicznych i krajowych konferencjach międzynarodowych. W ciągu dwóch ostatnich lat pracownicy ci aktywnie uczestniczyli w 85 konferencjach międzynarodowych, w tym w 37 zagranicznych konferencjach i seminariach (Francja, Wielka Brytania, Czechy, Grecja, Niemcy, Chorwacja, Szwecja, Hiszpania, Portugalia, Ukraina, Rumunia, Austria, Gruzja, Holandia, Brazylia, USA, Chiny). Udział w powyższych wydarzeniach naukowych zaowocował licznymi, wysoko punktowanymi publikacjami.

Tabela 6. Liczba pracowników IESiI aktywnie uczestniczących w konferencjach międzynarodowych w latach 2017-2018

L.p.	Katedra	2017	2018
1.	Katedra Pracy i Polityki Społecznej	-	19
2.	Katedra Logistyki	-	17
3.	Katedra Badań Operacyjnych	-	10
4.	Zakład Analizy i Strategii Przedsiębiorstwa	5	14
5.	Katedra Informatyki Ekonomicznej	3	17
6.	Razem	8	77

Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny ubiega się o akredytację International Assembly for Collegiate Business Education (IACBE). Projekt ten finansowany jest ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Obecnie Wydział ma oficjalny status Kandydata do Akredytacji. Powyższe działania dotyczą kierunku Ekonomia, jednakże w dłuższej perspektywie będą nimi objęte inne kierunki, w tym Logistyka.

Dla studentów przygotowano bardzo bogatą ofertę wymian międzynarodowych w ramach programu Erasmus+. W opinii studentów oferta jest dla nich interesująca, są informowani o możliwości wyjazdu i znają zasady i kierunki wyjazdów, lecz nie są chętni do wyjazdów, a ma to związek przede wszystkim z koniecznością rozwoju zawodowego, stażami lub stałą pracą. Co roku z oferty wymian zagranicznych korzysta około 10 studentów ocenianego kierunku. Ponadto w ramach programu Erasmus+ co roku na uczelnię przyjeżdża ponad 400 studentów z uczelni zagranicznych.

W opinii studentów zajęcia z języków obcych, w szczególności z języka angielskiego nie spełniają ich oczekiwań. Grupy językowe są tworzone na podstawie testów poziomujących i grupy charakteryzują się podobnym poziomem biegłości językowej, lecz sam poziom prowadzenia zajęć przez lektorów jest według studentów zbyt niski. Kolejną zgłoszoną przez studentów niedogodnością jest fakt braku lektoratów z języków obcych na drugim stopniu studiów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Na kierunku *logistyka* UŁ, jak i na innych Uniwersytetach w Polsce regularnie się zmniejsza międzynarodowa mobilność studentów, dlatego pozytywnie oceniam starania Kolegium Dziekańskiego o realizację konkretnych środków zaradczych. W czasie wizytacji konkretne rozwiązania jeszcze nie były podjęte, tym bardziej nie było możliwe ocenić ich efektywność. Jest rozważane:

- Wprowadzenie semestru mobilnościowego, w którym realizowane byłyby przedmioty wyłącznie do wyboru. Rozwiązanie to ułatwiłoby realizację ścieżki dydaktycznej wynikającej z programu studiów;
- Podwyższenie kwoty dydaktycznych środków wydziałowych przeznaczonych na stypendia dla uczestników Summer School;

- Dla zwiększenia atrakcyjności wyjazdów, rozszerzenie oferty Summer School na kolejne kraje Ameryki Południowej, tj. Chile i Argentynę, oraz Rosję.

Studenci mają możliwość skorzystania z bogatej oferty wyjazdów w ramach programów wymian studenckich Erasmus+, co roku z tej oferty korzysta około 10 studentów ocenianego kierunku. W ramach podpisanych umów co roku na uczelnię przyjeżdża ponad 400 studentów z uczelni zagranicznych.

W opinii studentów jakość kształcenia języków obcych jest dla nich niezadowalająca. Jako dużą wadę wskazali sytuację, gdy lektoraty z języka angielskiego prowadzone są w większości w języku polskim.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

1. Na studiach I stopnia wprowadzenie obowiązku zaliczenia przedmiotu w języku obcym, odpowiednie dopracowanie nauczania języków obcych na studiach II stopnia;
2. Bardziej odpowiedzialne udokumentowanie i wymaganie używania źródeł w języku obcym przy opracowaniu prac dyplomowych;
3. Zwiększenie umiędzynarodowienia i mobilności studentów z Polski;
4. Realizacja postanowień (obecnie potencjalnych) Kolegium Dziekańskiego w sprawie zwiększenia mobilności międzynarodowej studentów Wydziału;
5. Zwiększenie mobilności międzynarodowej kadry akademickiej.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1

Studenci ocenianego kierunku studiów korzystają z obiektów o łącznej powierzchni użytkowej 15.502 m². Liczba, struktura oraz wyposażenie w sprzęt komputerowy, nagłaśniający i multimedialny sal wykładowych, ćwiczeniowych i laboratoriów komputerowych odpowiada skali i specyfice potrzeb dydaktyczno- naukowym pracowników i studentów Wydziału. Studenci i pracownicy Wydziału korzystają również ze stołówki z 175 miejscami o łącznej powierzchni ponad 450 m² oraz z innych obiektów infrastruktury socjalnej, takich jak dwa bufety, dwie wyspy kawowe, sanitariaty oraz miejsca parkingowe dla samochodów i rowerów.

W budynkach Wydziału Ekonomiczno- Socjologicznego studenci mają zapewniony bezpłatny dostęp do Internetu. W pracowniach komputerowych zainstalowano oprogramowanie odpowiednie ze względu na potrzeby naukowe i dydaktyczne ocenianego kierunku studiów. Zalicza się do niego między innymi następujące oprogramowanie:

- system EXPERTIS, którego moduły logistyka i produkcja, wykorzystywane są do przedmiotu Zintegrowane systemy informatyczne zarządzania,,
- Gretl i Ms Office wykorzystywane do takich przedmiotów, jak: Podstawy ekonometrii, Prognozowanie i symulacje, Zarządzanie zapasami oraz Wielokryterialne podejmowanie decyzji
- demonstracyjna wersja elektronicznej giełdy transportowej Trans.edu, służąca jako podstawowa pomoc dydaktyczna przedmiotu Giełdy transportowe,

- system Merit do Aplikacji informatycznych w logistyce oraz MS Excel, Rockwell i ARENA Simulation do przedmiotu Symulacje komputerowe procesów logistycznych,
- gra decyzyjna TEES6, wykorzystywana w ramach przedmiotu Gry kierownicze.

Ponadto, Wydział współpracuje z firmą „Predictive Solutions” która akredytuje zajęcia dydaktyczne dla studentów kierunku *logistyka* z zakresu analizy danych prowadzone z wykorzystaniem oprogramowania SPSS (PS IMAGO). W wyniku tej współpracy studenci mają możliwość uzyskania certyfikatów zawodowych, potwierdzających umiejętności w zakresie analizy danych statystycznych.

Studenci ocenianego kierunku studiów nie korzystają natomiast z oprogramowania służącego do wspomaganie zarządzania projektami logistycznymi, co stanowi pożądaną przez pracodawców umiejętność na wielu stanowiskach menedżerskich w branży transportowo-spedycyjno- logistycznej . Nie uzyskują również branżowych certyfikatów zawodowych, oferowanych przez międzynarodowe stowarzyszenia logistyczne, takie jak: APICS lub ELA.

W opinii studentów infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia jest w bardzo dobrym stanie i jest dostosowana do specyfiki ocenianego kierunku. Studenci mają do dyspozycji w budynku wydziału pokoje cichej nauki, które są także przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Studenci przyznali, iż mają do nich bezproblemowy dostęp, a ponadto do nauki między zajęciami mogą skorzystać z wielu do tego celu przygotowanych miejsc w budynkach wydziału. Dla studentów dostępny jest bezprzewodowy Internet, który w opinii studentów działa sprawnie i w każdym miejscu na terenie wydziału. Infrastruktura jest stale modernizowana i dostosowywana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Obecnie w budynku wydziału dostępne są podjazdy dla wózków, windy oraz toalety dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

7.2

Pomieszczenie Biblioteki Wydziału Ekonomiczno- Socjologicznego zajmuje powierzchnię około 1330 m², w którym wydzielona jest czytelnia na 32 miejsca o powierzchni ponad 365 m². Czytelnicy mają możliwość korzystania z komputerowego systemu bibliotecznego „Symphonia”, co pozwala na zamawianie książek drogą on-line. Cały księgozbiór liczy ok. 85 tysięcy książek oraz 448 tytułów czasopism. Na potrzeby kierunku *logistyka* Biblioteka zgromadziła łącznie ponad 1200 książek, z czego 350 woluminów znajduje się w wolnym dostępie. Księgozbiór na potrzeby kierunku *logistyka* jest systematycznie uzupełniany i aktualizowany, o czym świadczy wydatkowanie w latach 2017-2018 kwoty ponad 10 tysięcy PLN na zakup około 200 nowych podręczników z zakresu logistyki.

W czytelni dostępnych jest siedem podstawowych czasopism z zakresu ocenianego kierunku studiów: Eurologistics, Logistyka w Teorii i Praktyce, Logistyka, Logistyka a Jakość, Gospodarka Materiałowa i Logistyka, Polska Gazeta Transportowa i Transport Miejski. Pracownicy i studencki kierunku *logistyka* mają również dostęp do licznych elektronicznych baz naukowych i czasopism on-line.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA stwierdzili, iż biblioteka jest wyposażona bardzo dobrze i zawiera wszystkie niezbędne tytuły. Biblioteka zapewnia odpowiednią liczbę woluminów niezbędną do potrzeb studentów, nie ma problemu z dostępem do literatury obowiązkowej oraz uzupełniającej. Najpopularniejsze tytuły dostępne są w ponad 60 egzemplarzach i są stale uzupełniane. Prowadzony jest systematyczny przegląd sylabusów w celu przygotowania listy literatury obowiązkowej i zakupu nowych pozycji, nieznajdujących się jeszcze na stanie biblioteki. Biblioteka umożliwia studentom przeglądanie katalogu i wypożyczanie książek i czasopism przez internet. Studenci mają dostęp do zbiorów biblioteki głównej i biblioteki wydziałowej, a ponadto umożliwione są wypożyczenia międzybiblioteczne. Studenci przyznali, iż w bibliotece są odpowiednio przygotowane miejsca do pracy samodzielnej i grupowej, także przy komputerach. Godziny otwarcia biblioteki są w ich opinii odpowiednie.

7.3.

Infrastruktura dydaktyczna służąca potrzebom ocenianego kierunku studiów jest modernizowana w miarę możliwości finansowych Wydziału i Uczelni. Zasoby biblioteczne są uzupełniane o nowe pozycje literaturowe na podstawie sugestii pracowników i studentów. Nie stwierdzono braków w zakresie podstawowej oraz zalecanej literatury z zakresu logistyki i zarządzania łańcuchami dostaw.

W opinii studentów zgłaszane przez nich propozycje zmian i modernizacji rozpatrywane są pozytywnie a infrastruktura modernizowana jest według ich potrzeb, jako przykład podali przygotowanie specjalnych miejsc do nauki między zajęciami w budynku wydziału, czy wprowadzane zmiany w bibliotece. Infrastruktura wydziału jest stale poprawiana i modernizowana w oparciu o system monitoringu i oceny jej stanu oraz potrzeby zgłaszane przez studentów. Co roku dokonywany jest przegląd infrastruktury i stanu sprzętu, na jego podstawie sporządzane są plany remontowe.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studenci ocenianego kierunku studiów korzystają z nowoczesnej infrastruktury dydaktycznej i socjalnej. Jej mocną stroną jest właściwe wyposażenie pomieszczeń dydaktycznych w sprzęt multimedialny, dostępność odpowiedniego oprogramowania w laboratoriach komputerowych oraz swobodny dostęp do podstawowych pozycji książkowych i czasopiśmienniczych w czytelnicy. Wydział podejmuje działania mające na celu wzbogacenie zbiorów z zakresu ocenianego kierunku studiów oraz modernizację istniejącej infrastruktury dydaktycznej i socjalnej.

W opinii studentów infrastruktura wydziału jest odpowiednio przystosowana do specyfiki ocenianego kierunku, studenci mają dostęp do nowoczesnych laboratoriów komputerowych wyposażonych w specjalistyczne oprogramowanie. Studenci mają możliwość korzystać z laboratoriów także poza zajęciami, do ich dyspozycji przygotowano ponadto pokoje cichej nauki oraz miejsca do nauki w budynkach wydziału. Biblioteka zawiera wszystkie tytuły literatury obowiązkowej i uzupełniającej podanej w sylabusach. Biblioteka umożliwi studentom korzystanie z zasobów w wolnym dostępie, samodzielnej lub grupowej pracy, także przy komputerach i wypożyczania zasobów zgromadzonych w magazynie. W opinii studentów zasoby biblioteczne są dla nich wystarczające, w razie potrzeby mają możliwość zamówienia brakujących tytułów oraz skorzystania z możliwości wypożyczenia międzybibliotecznego.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Na podstawie oceny oprogramowania oraz jego przeznaczenia w procesie kształcenia studentów na kierunku *logistyka* zaleca się :

1. Wykorzystanie oprogramowania służącego do wspomagania zarządzania projektami logistycznymi, co stanowi pożądaną przez pracodawców umiejętność na wielu stanowiskach menedżerskich w branży transportowo- spedycyjno- logistycznej,
2. Podjęcie działań na rzecz uzyskiwania przez studentów branżowych certyfikatów zawodowych, oferowanych przez międzynarodowe stowarzyszenia logistyczne, takie jak: APICS (Association of Operations Management) lub ELA (European Logistics Association).

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

- 8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia
- 8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA uczelnia zapewnia im pełne wsparcie i pomoc w procesie kształcenia, w szczególności zaangażowanie nauczycieli akademickich zostało podkreślone przez studentów. Przyznali, iż są zadowoleni z wyboru kierunku studiów i uważają, że są dobrze przygotowywani do wejścia na rynek pracy. W związku z małymi grupami na poszczególnych latach studiów, każdy z studentów może liczyć na indywidualne podejście i pomoc nauczycieli zarówno w trakcie zajęć jak i konsultacji, jak również w dodatkowych, specjalnie wyznaczonych terminach, czy też poprzez kontakt zdalny. Docenionym przez studentów rozwiązaniem jest organizacja konsultacji w laboratoriach komputerowych, dzięki czemu mają możliwość opracować wybrane zagadnienia z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania. Prowadzący zapoznają studentów na pierwszych zajęciach z sylabusami, tłumacząc zakładane efekty kształcenia oraz formy weryfikacji stopnia ich osiągnięcia. Sylabusy są udostępniane studentom poprzez system USOS.

Na wydziale działa Centrum Praktyk i Staży Zawodowych, którego zadaniem jest obsługa praktyk i staży studenckich. Centrum zawiera umowy z przedsiębiorstwami, w których studenci mają możliwość realizować praktyki, a także pośredniczy w formalnościach związanych z wyborem miejsca i realizacją praktyk zawodowych. Po zakończeniu praktyk, studenci oceniają miejsce odbywania praktyk, mając możliwość wypowiedzenia się o dobrych i złych stronach praktyk w danej firmie. W opinii studentów oferta Centrum Praktyk i Staży Zawodowych jest bardzo dobrze dostosowana do ich potrzeb, co znajduje potwierdzenie w statystykach przedstawionych przez pracowników Centrum, które to mówią, iż ponad 50% studentów ocenianego kierunku korzysta z pomocy Centrum przy wyborze miejsca praktyk. Ponadto studenci mają możliwość skorzystać z oferty uczelnianego Biura Karier Zawodowych, które przygotowuje ofertę praktyk i staży ponadprogramowych, a także organizuje szereg wydarzeń takich jak m.in.: doradztwo zawodowe, szkolenia z umiejętności miękkich i Uniwersyteckie Targi Pracy.

Studenci mają możliwość ubiegania się o wszystkie stypendia wymienione w art. 86 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W opinii studentów, system przyznawania stypendiów jest im znany, mają dostęp do regulaminu przyznawania pomocy materialnej, wysokość stypendiów jest zadowalająca, a wypłaty realizowane są bez opóźnień. Dodatkową formą wsparcia finansowego są Studenckie Granty Badawcze, przyznawane na prowadzenie badań naukowych, udział w konferencjach, publikację artykułów lub książki czy wykonanie pracy dyplomowej. Reprezentanci kół naukowych i wydziałowego samorządu studenckiego wyrazili opinię, iż mogą liczyć na kompleksową pomoc przy ich działalności, zarówno dzięki finansowaniu organizowanych przez nich wydarzeń, wyjazdów na konferencje naukowe, wsparcia merytorycznego z strony władz i nauczycieli akademickich, a także poprzez ułatwienie kontaktu z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, ponadto do dyspozycji wydziałowych organizacji studenckich zostały przekazane pomieszczenia biurowe, w których mogą pracować. Jako jeden z przykładów szerokiej współpracy został wymieniony dzień wydziału pod nazwą „Hello EKSOC”, w którego organizację jest zaangażowany wydziałowy samorząd studencki, koła naukowe i nauczyciele akademicy. W trakcie dnia organizowane są

nie tylko wydarzenia rozrywkowe ale w szczególności naukowe. Zapraszani są zagraniczni profesorowie na otwarte wykłady i dyskusje, organizowane są spotkania dla studentów i prowadzących, w trakcie których mogą wspólnie przedstawić swoją działalność nad projektami naukowymi i rozpocząć współpracę.

Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny oferuje możliwość skorzystania z Indywidualnego Planu Studiów, Indywidualnej Organizacji Studiów, co pozwala na zaspokajanie indywidualnych potrzeb studentów, w tym studentów niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne mogą uzyskać wsparcie za pośrednictwem Biura d.s. Osób Niepełnosprawnych i Profilaktyki Uzależnień UŁ: studenci niesłyszący mogą skorzystać z pomocy tłumacza migowego, prowadzona jest wypożyczalnia sprzętu specjalistycznego, bezpłatny transport dla studentów z niepełnosprawnością ruchową.

Na wydziale pilotażowo został wdrożony projekt budżetu obywatelskiego, którego założeniem jest przeznaczenie puli budżetu jednostki na realizację działań wybranych przez studentów wydziału w drodze głosowania.

8.2.

Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny prowadzi działania mające na celu rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów przede wszystkim w oparciu o uwagi i opinie studentów, lecz do tej pory nie były prowadzone żadne formalne działania w celu zidentyfikowania słabych stron obecnie działającego systemu. Kolegium dziekańskie zwróciło się do samorządu studenckiego i przedstawicieli kół naukowych o stworzenie propozycji ankiety skierowanej do studentów, której celem byłaby ocena funkcjonującego systemu wspierania studentów. Na podstawie zgłaszanych przez studentów opinii w budynku wydziału przygotowano dodatkowe miejsca do odpoczynku i nauki oraz zostały zmienione godziny pracy dziekanatów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studentom ocenianego kierunku zapewniane jest im kompleksowe wsparcie w procesie kształcenia, z strony nauczycieli akademickich i kadry wspierającej. Ze szczególnym uznaniem spotkało się indywidualne podejście do każdego studenta i dostępność prowadzących w trakcie zajęć, konsultacji, w innych wyznaczonych terminach i poprzez kontakt zdalny. Wydziałowe Centrum Praktyk i Staży Zawodowych wspiera studentów przy wyborze miejsca praktyk oraz w załatwieniu wszelkich formalności z tym związanych. Centrum przygotowuje ofertę dedykowaną studentom wydziału, a także dla studentów ocenianego kierunku, co roku z pomocy Centrum korzysta ponad 50% studentów analityki gospodarczej. Akademickie Biuro Karier Zawodowych prowadzi szereg inicjatyw mających na celu zdobycie przez studentów dodatkowych doświadczeń poprzez ponadprogramowe praktyki, doradztwo zawodowe, szkolenia z umiejętności miękkich i Uniwersyteckie Targi Pracy. Studenci mają dostęp do wszystkich form pomocy materialnej, a ponadto mogą ubiegać się o przyznanie Studenckich Grantów Badawczych, które mogą być wykorzystywane na prowadzenie badań naukowych, wyjazdy na konferencje lub wykonanie pracy dyplomowej. Wydział zapewnia merytoryczne i finansowe wsparcie działalności kół naukowych i samorządu studenckiego przy organizowanych przez nich wydarzeniach czy prowadzonych badaniach naukowych, a także do ich dyspozycji przekazano pomieszczenia biurowe. Studenci mogą skorzystać z indywidualizacji studiów, a dla osób niepełnosprawnych przygotowano szereg ułatwień takich jak: bezpłatny transport na uczelnię, wypożyczalnia sprzętu specjalistycznego czy pomoc tłumacza migowego.

Wydział prowadzi pilotażowy program budżetu obywatelskiego, w którym studenci mają możliwość decyzji w drodze głosowania co do celu rozdysponowania puli pieniędzy z budżetu wydziału.

Na wydziale prowadzone są działania mające na celu poprawę i rozwój systemu wspierania i motywowania studentów. Działania nie są sformalizowane i opierają się o opinie i uwagi uzyskane od studentów.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Kierunek *logistyka* jest oceniany przez PKA po raz drugi. Ostatnia ocena tego kierunku odbyła się w roku 2012.

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
<p>Brak sformalizowanej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi (Rada Biznesu), którzy brali czynny udział w formułowaniu programu studiów</p> <p>Efekty kształcenia na ogół były przedstawione w postaci umożliwiającej ich weryfikację, jednak brak było szczegółowej informacji na temat tej weryfikacji.</p>	<p>Ważną grupą interesariuszy byli przedstawiciele otoczenia biznesowego (pracodawcy), dlatego uwzględnienie ich opinii w konstruowaniu programów studiów i ocenianych efektów kształcenia jest istotnym elementem doskonalenia procesu dydaktycznego. Wśród działań doskonalących współpracę z otoczeniem biznesowym (poddaną rygorom formalnym) należy wskazać:</p> <p>udział przedstawiciela praktyki w składzie Rady Konsultacyjnej kierunku <i>logistyka</i>, co umożliwiła zaprojektowanie planów i programów kształcenia wysokiej jakości i ich unowocześnianie, zgodnie z potrzebami rynku pracy i gospodarki,</p> <p>dyskusje nad programami kształcenia na spotkaniach Rady Biznesu, w której zasiadają pracodawcy reprezentujący różne dziedziny działalności, przedstawiający swoje opinie i wymogi odnośnie wiedzy, umiejętności i kompetencji absolwentów,</p> <p>umowy zawierane między interesariuszami zewnętrznymi a Centrum Szkoleń i Praktyk Zawodowych; Centrum to zostało powołane na Wydziale Ekonomiczno- Socjologicznym UŁ dla dodatkowego wsparcia realizacji praktyk zawodowych i szerszego kontaktu z biznesem; podpisano umowy m.in. z: Komendą Miejską Policji w Łodzi, Łódzką Specjalną Strefą Ekonomiczną S.A., Starostwem Powiatowym w Brzezinach, Izodom 2000 Polska Sp. z o.o., Rabel Logistics Polska Sp. z o.o., Urzędem Miejskim w Skierniewicach, Gopet Poland Sp. z o.o., Zakładem Usług Komunalnych Sp. z o.o., Trans.eu Group S.A. (dawniej: Logintrans Sp. z o.o.), Speedbergx Sp. z o.o. S.K.</p> <p>spotkanie z ekspertami (FM Logistic Warszawa, Philips Łódź, Panalpina Wrocław, Warszawa), Łódź 30.03.2017 r., Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny UŁ poświęcone ocenie programu i efektów kształcenia na kierunku <i>logistyka</i>,</p> <p>od roku akad. 2016/2017 rozpoczęto z inicjatywy Katedry Logistyki i SKN Login realizację wydarzenia „Akademia Praktyka Logistyka” – cykl wykładów prowadzonych przez praktyków gospodarczych dla studentów kierunku <i>logistyka</i>, co pozwala konfrontować na bieżąco wiedzę teoretyczną z potrzebami rynku.</p> <p>Proces kształcenia na kierunku <i>logistyka</i> objęty jest wewnętrznym systemem zapewnienia jakości kształcenia, odnoszącym się do wszystkich etapów i aspektów procesu dydaktycznego. Uwzględnia w szczególności wszystkie formy weryfikowania efektów kształcenia osiągniętych przez studenta w zakresie wiedzy, umiejętności i</p>

<p>Ponadto mało zróżnicowane były metody weryfikacji efektów oraz brak wymagań wstępnych w wielu przedmiotach</p>	<p>kompetencji społecznych oraz umożliwia ocenę jakości kształcenia przez studentów.</p> <p>Przedmiotowe efekty kształcenia, wraz z odwołaniem do efektów kierunkowych, sposób ich weryfikacji z uwzględnieniem wszystkich form zajęć oraz sposoby i kryteria oceniania sformułowane są przez koordynatora w sylabusie przedmiotu.</p> <p>Nie akceptuje się zaliczenia wyłącznie na podstawie obecności studenta na zajęciach. W przypadku przedmiotów składających się z różnych form zajęć (np. wykład, ćwiczenia) na ocenę końcową składają się oceny cząstkowe z poszczególnych form zajęć z uwzględnieniem określonych przez koordynatora przedmiotu wag.</p> <p>W celu utrzymania założonego poziomu jakości kształcenia student jest informowany szczegółowo na pierwszych zajęciach o wymogach i kryteriach zaliczenia przedmiotu. Do działań doskonalących proces monitorowania i weryfikacji stopnia zakładanych efektów kształcenia zalicza się także;</p> <p>opiniowanie programów nauczania również przez Radę Wydziału Ekonomiczno- Socjologicznego UŁ,</p> <p>omawianie wyników monitoringu i ustalanie wspólnych zaleceń odnośnie zasad weryfikacji efektów kształcenia na posiedzeniach Rad Konsultacyjnych, a następnie wspólnych zebraniach dydaktycznych pracowników katedr prowadzących zajęcia na kierunku <i>logistyka</i>, hospitacje zajęć.</p>
<p>Lista 15 pytań obowiązujących na egzaminie licencjackim to zdecydowanie za mało, zarówno z punktu widzenia merytorycznego (zakres wiedzy objętej pytaniami), jak i technicznego (powtarzalność pytań na egzaminie)</p>	<p>Udoskonalono zasady organizacji egzaminu licencjackiego i magisterskiego. Za przejaw tych działań można uznać:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modyfikacje pytań na egzaminie licencjackim i magisterskim - zarówno pod względem merytorycznym, jak również technicznym - zwiększenie liczby pytań do 20 (egzamin licencjacki) i do 25 (egzamin magisterski), - ujednolicanie zasad przeprowadzania i oceny egzaminów licencjackich i magisterskich, a także arkuszy recenzji tych prac, - dyskusje na zebraniach Instytutu Ekonomik Stosowanych i Informatyki oraz posiedzeniach Rady Konsultacyjnej kierunku <i>logistyka</i> na temat zasad pisania, doboru źródeł bibliograficznych i kryteriów oceniania prac dyplomowych, - rekomendowanie prac dyplomowych do udziału w konkursach np. organizowanym przez PTE oddział Łódź na najlepszą pracę magisterską, którego laureatami byli kilkakrotnie absolwenci kierunku <i>logistyka</i>. <p>Zasady organizacji egzaminu dyplomowego są dostępne na stronie internetowej Wydziału. Na egzaminie licencjackim wpisywane są do protokołu dwa pytania, jedno związane z kierunkiem studiów i jedno bezpośrednio związane z tematyką pracy licencjackiej. Przy egzaminie magisterskim wpisywane są do protokołu 3 pytania: jedno teoretyczne, jedno związane z kierunkiem studiów i jedno związane z tematyką pracy magisterskiej.</p> <p>W trakcie przebiegu egzaminu komisja zadaje pytania dodatkowe, nawiązujące w szczególności do aktualnych zagadnień, co wymaga od studenta formułowania własnych opinii.</p>
<p>Nierównomierne rozłożenie punktów ECTS pomiędzy semestrami</p>	<p>Zmodyfikowano program, które między innymi doprowadził do bardziej równomiernego obciążenia studentów pracą w poszczególnych semestrach, co przełożyło się na spełnienie warunku dotyczącego równomiernego rozłożenia punktów ECTS pomiędzy semestrami.</p>
<p>Brak pracowni specjalistycznej wspierającej proces kształcenia na kierunku <i>Logistyka</i></p>	<p>W roku akad. 2016/2017 uruchomiono Pracownię Logistyczną (T-204). Pracownia jest wyposażona w nowoczesne i bardzo wydajne komputery (21 sztuk), na których zainstalowano profesjonalne oprogramowanie wykorzystywane do zajęć:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Macrologic Xpertis - system klasy ERP (Enterprise Resource Planning); wykorzystywane są następujące moduły: Logistyka (zarządzanie

<p>Uwagi głoszone przez studentów: w opinii studentów za mało jest zajęć i przedmiotów praktycznych,</p>	<p>magazynem, dokumenty zakupu, sprzedaży, dokumenty magazynowe, zaopatrzenie, zamówienia dostaw i sprzedaży, inwentaryzacja, raportowanie), Produkcja (technologie, proces produkcyjny, harmonogramowanie), Finanse (obsługa dokumentów magazynowych), Kadry i płace (zatrudnienie pracowników magazynowych, obsługa list płac),</p> <ul style="list-style-type: none"> - Macrologic Merit - zarządzanie procesowe z wykorzystaniem modeli procesów biznesowych typu BPMN (Business Process Model and Notation), - Statistica, SPSS oraz podstawowe oprogramowanie firmy Microsoft), które studenci i pracownicy WES mogą obecnie instalować także na komputerach domowych. <p>Ponadto pracownia wyposażona jest w sprzęt projekcyjny oraz tablicę zadaniową; 2 rodzaje czytników kodów kreskowych (CIPHER LAB 1100 oraz DC z możliwością wydruku etykiety).</p> <p>W wydzielonej części sali ulokowano 2 pokazowe regały magazynowe MINIRACK (półkowe), paletę drewnianą i tekturową oraz różnego rodzaju opakowania.</p> <p>Na spotkaniach Rady Konsultacyjnej zwrócono uwagę, że brakuje przede wszystkim powiązania systemu Macrologic Xpertis z urządzeniami, które wykorzystuje się w magazynie. W celu rozwiązania tego problemu podjęto rozmowy z firmą Macrologic S.A. związane z wyposażeniem pracowni logistycznej w zestawy edukacyjne wykorzystujące kody kreskowe i tzw. tagi RFID, czyli mikrochipy przechowujące i wysyłające dane.</p> <p>W konsekwencji ustalono potrzebę zainstalowania dla pracowni osobnej wersji systemu Xpertis. Instalację będzie można wykonać na serwerach zlokalizowanych w Uniwersytecie Łódzkim lub profesjonalnym Data Centrum, w tzw. modelu Cloud.</p> <p>Instalacja powinna zostać wykonana na dwóch serwerach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pierwszy z systemem operacyjnym Linux dla pakietu Xpertis, - drugi z systemem operacyjnym Windows dla analiz OLAP. <p>System Xpertis zostałby zasilony odpowiednimi danymi umożliwiającymi pracę z następującymi zestawami edukacyjnymi: Terminal z oprogramowaniem logistycznym, Aplikacja do rejestracji tagów RFID, Aplikacja do wydruku etykiety logistycznej.</p> <p>Studia na kierunku <i>logistyka</i> realizowane są według profilu akademickiego, a nie praktycznego, jednakże wiele zajęć:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzonych jest formie ćwiczeń, czy ćwiczeń konwersatoryjnych, praktyczny charakter mają także zajęcia prowadzone w laboratoriach informatycznych oraz Pracowni Logistycznej, - zajęć o charakterze praktycznym zdecydowanie dominują w siatkach głównych oraz siatkach specjalności na studiach I i II stopnia kierunku <i>logistyka</i>, zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych, realizowanych na naszym Wydziale, - studenci studiów stacjonarnych uczestniczą w wielu wizytach studyjnych, w czasie których mają możliwość zapoznania się z praktycznymi aspektami logistyki, - spotkań z praktykami odbywają się również podczas wykładów w ramach Akademii Praktyka Logistyka oraz wydarzeń naukowych organizowanych przez SKN Login (Dni Logistyki i Innowacji, warsztaty, konferencje naukowe), których prelegentami są przedstawiciele przedsiębiorstw, związani z szeroko rozumianą logistyką. <p>Oferta przedmiotów do wyboru czy seminariów dyplomowych jest bardzo bogata</p> <p>Studenci mają możliwość wyboru pojedynczych przedmiotów czy też zestawu (specjalność).</p>
--	---

<p>w opinii studentów brak możliwości wyboru przedmiotów</p> <p>w opinii studentów zbyt duże przerwy między zajęciami</p> <p>w opinii studentów dziekanat studiów niestacjonarnych powinien pracować w terminach zjazdów</p>	<p>Nie zawsze jednak wybrany przez studenta przedmiot jest uruchamiany; wynika to najczęściej z braku odpowiedniej liczby osób, które przedmiot wybrały; ograniczenie to ma podłoże ekonomiczne i organizacyjne.</p> <p>Dążąc do wyeliminowania/ograniczenia przerw między zajęciami: wprowadzono pasma godzinowe dla seminariów licencjackich i magisterskich, lektoratów, przedmiotów do wyboru oraz modułów specjalności,</p> <p>w ramach działań doskonalących dokonywane są ponadto przeglądy rozkładów zajęć w celu wyeliminowania długich przerw pomiędzy zajęciami.</p> <p>Wychodząc naprzeciw postulatom studenckim dni pracy dziekanatu pokrywają się ze zjazdami. Ponadto rezygnacja z indeksów, Kart Ocen studenta i zwiększenie możliwości systemu obsługi studenta USOS przyczyniają się do sprawnego wyjaśniania i załatwiania spraw studenckich.</p>
--	--